

Narodnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Za moč in zdravje naroda

Že dolgo hrepeni tako zvani inteligent iz dušljivega mestnega ozračja, iz njega oglušujočega šuma, iz družbe, v kateri se ljudje pačijo in šemijo ter drug drugemu lažejo, v čistost in samoto prirode pa med preprosto ljudstvo, ki živi po tisočletnih nepisanih zakonih naravnega življenja. V mestnem okolju samem si mešan, uradnik, pa tudi delavec, ki ima stalen zaslužek, skuša zgraditi dom z vrhom, da prižara okoli sebe kos zelene zemlje, oazo sredi zadimljenega neba fabričnega mesta. In tudi to ni slučaj, da narašča slovstvo, ki se peča s kmetom, zraščeni iz zemlje in z njo rod za rod, ki ne hrani drugih samo s pridelki svoje pridne roke, ampak tudi z bogastvom svojega narodnega duha in izročila. In ogromne akcije po vseh državah, da se izboljšajo kmeti gospod. razmere, da se odvrta kmetijski naraščaj od bega v mesto in da se naseljujejo pušče in močvare, ki se z velikimi stroški izpreminjajo v plodno zemljo, pričajo o tem, kakšnega življenjskega pomena je okrepitev kmetijskega življa po vsem omikanem svetu.

To prizadevanje, za katero se trošijo milijarde in milijarde, pa ni gole gospodarske važnosti, ampak je obenem in v še večji meri moralnega, kulturnega, duhovnega značaja in pomeni močno reakcijo proti dosedanemu pojmovanju in načinu življenja, ki nas je v družabnem oziru pripeljalo do razredne borbe, nas politično razkralo in nas moralno razmajalo tako, da iščejo ljudje rešitve pred popolnim razkrojem v različnih diktaturah. Naša kultura, ki jo naznajuje nosi inteligencija, pa se je čim bolj oddaljila od prirode, od njenih zdravilnih nagonov, od omike srca in naravnih družnosti v samo tehniko, v organizacijo in borbo sebičnih interesov, v mehanično brezdušno in ubijajoče delo na eni pa v mrzlično-blazno pridobivanje zaradi pridobivanja samega na drugi strani. To ni več kultura, to je civilizacija, zunanji plehki lesk, meščanstva, ki se oddaljuje od pravega bitja in namena človeka ter od edinega resničnega smisla življenja.

Prav je torej, da skušamo obnoviti in poglobiti tisto omiko, ki raste na podlagi zemlje, rodovinske krvne povezanosti in družinskega kroga v skupnem trudu in delu. To ni nobena romantika, zakaj tu ne gre za nobene lepe utvare ali za oživljenje takih oblik človeškega sožitja, ki niso več mogoče, pač pa za osnove vsega človeškega življenja, ki se v časovnem duhu in toku ne smejo razrušiti in zamenjati z drugimi, ker so trajne, tako rekoč večne vrednosti in nenadomestljive. V tem smislu ostane kmetijski stan in kmetoski gledanje ter njemu ustrežajoči način življenja osnoven element človeške družbe, brez katerega morala le-ta prej ali slej razpasti. Ta kmetoski ali zemeljski kultura počiva na neposredni in vedno živi povezanosti življenja vsakega posameznika s prirodo in na družnem življenju neposrednih sosedskih odnosov. Družina, sosesčina, srenja, občina in fara ter domovinsko čustvo so ognjišče in izraz ter varujoče oblike te kulture, iz katere živi ves narod in po posameznih narodih vse človeštvo. Socialne in gospodarske izpremembe ter njim odgovarjajoča miselnost in morala so to stavbo v zadnjih dveh stoletjih močno razrahljale, tako da se je tudi sredi kmetijskega občestva razpasla miselnost, ki ne pozna in ne prizna več ničesar, kar se ne da vknjižiti kot dobiček ali izguba, ki je iz družnega človeka napravila samo sebe poznavajočega sebičnega in je poleg par magnatov ustvarila veliko siromaštino. Toda še so, ostale v tem našem kmetiskem bitju in žitju neprecenljive moralne in socialne vrednote, ki niso zamrle, ampak jih je treba le okrepiti in negovati, da se nam kmet v slabem smislu ne pomeščani in izkorenini. Zakaj od tega ni odvisno samo zdravje, plodovitost in odpornost ter moralna trdnost kmetijskega stanu, ampak obstoj in napredek vsega našega naroda, ki z zemljo, s tradicijo svoje krvi in dedov, s kmetosko družino in delom ter blaginjo stoji in pade, z njo raste ali se izsuši...

Kaj torej storiti, da ohranimo in okrepimo korenine, iz katerih živimo in rastemo? Brezpogojno je treba vzgoje posameznikov po državi, šoli, Cerkvah, občini in prosvetnih ter stanovskih društvih ter po tisku in lepi knjigi, ki naj vsi svojo pozornost posvečajo bolj in bolj zemlji, kmetoskemu človeku, njegovi bitju in delu. Treba je predočiti ne samo kmetu, ampak vsej naši mladini, inteligenci in najbolj, da je v žitju in bitju na zemlji in iz zemlje narodova moč, njega moralno zdravje, socialna solidarnost in bodočnost. Po zemlji in delu na njej je naš kmetijski človek združen s svojo krvjo in rod, njegova pravica stoji na večnem redu bitja in volji božji, zakon njegovega življenja je očetovska vera, materin jezik in dedni običaj. Vse njegovo delo in ravnanje stoji na skupnosti, eden za vse, vsi za enega, kakršna je v kmetijski družini, v kateri je prostor življenja istoveten z delovnim prostorom, dočim je v mestni delavski in uradniški družini tako, da odrasli člani delajo vsak svoje delo na drugem kraju, zaradi česar je skupno življenje raztrgano in prava vzgoja otežkočena, če ne naravnost nemogoča. Drug poleg drugega in drug za drugega, to osnovno načelo socialnega in moralnega življenja je v polnosti mogoče in uresničeno samo v takem načinu mišljenja in delanja, kakor je dano samo v taki prirodni biti, kakor je kmetoski, in če taka skupnost hira in propada, hira in propada vse narodno občestvo. Tudi verska

Konferenca Male zveze v Sinaji

Proučevanje „novega položaja v Srednji Evropi“

Bukarešta, 29. aprila. TG. Konferenca Male zveze, ki bo dne 4. in 5. maja v Sinaji, je predmet razmotrivanja vsega bukeškega časopisja. Državniki Male zveze bodo prišli v Sinajo dne 4. maja zjutraj in se bo konferenca začela že dopoldne ob 11. Popoldne bo druga seja, dne 5. maja zjutraj tretja, popoldne istega dne četrt, na kar bo izdano uradno poročilo. Pri tej priložnosti bodo trije državniki Male zveze sprejeli tudi zastopnike tiska. Istega večera bo slavnostna večerja na čast zavezniškim odposlancem, nato pa večji sprejem, ki se ga bodo udeležili vsi člani romunske vlade, kakor tudi ves diplomatski zbor, nastanjen v Bukarešti.

Bukareški listi zelo obsežno pišejo o dnevnem redu tega sestanka Male zveze, ki je, tako pravijo, zelo važen zaradi nedavnih zunanjih-političnih sprememb v srednji Evropi. Ker je po najnovejših tiskovnih predpisih romunski tisk obvezan, da poroča o zunanjih politiki samo ono, kar je bilo od vlade odobreno, je zelo pomemben tudi dnevni red konference, ki ga — očitno — z odobrenjem vlade — ves romunski tisk objavlja. Program razgovorov bo obsegal po pisanju romunskega tiska naslednje točke:

1. Proučevanje položaja v srednji Evropi kot je nastal po priključitvi Avstrije k Nemčiji ter proučevanje odnosov vsake zavezniške države do svojih sosedov (torej tudi odnosov med Nemčijo in Češkoslovaško).

2. Proučevanje delovanja zavezniških odnosov med državami Male zveze z ozirom na razne mednarodne okoliščine, ki so danes v Evropi mogoče.

3. Položaj v Podonavju s posebnim ozirom na Madžarsko.

4. Gospodarsko sodelovanje Male zveze in sredstva, kako bi se še dalo spraviti v boljši sklad z ozirom na novo nastali položaj v Evropi.

Razširile so se vesti, da namerava Češkoslovaška predložiti svojim zavezniškom, naj bi se obveznosti pakta Male zveze, ki se tiče izključno skupne obrambe proti morebitnemu madžarskemu napadu, razširile tudi na druge možnosti. Te vesti ne odgovarjajo resnici, kajti v nobenem primeru sedanja konferenca Male zveze takšnih predlogov ne bi mogla vzeti na

dnevni red, ker so obveznosti, izvirajoče iz pakta, natančno določene in danes mednarodne okoliščine ne svetujejo, da bi se pakt obremenjeval z novimi obveznostmi, ki bi skupno sodelovanje le zrahljale. V mednarodnih krogih pa pričakujejo, da bo zasedanje Male zveze v Sinaji znatno razbremenilo napetosti, ker bo položaj razčistilo in olajšalo sporazume med državami Male zveze in njihovimi sosedami.

Znak za nagradno žrebanje za kupovalce »Slovenca« je v nedeljski prilogi. - Izrežite ga in spravite. - 152 bogatih nagrad Vas čaka!

Lastništvo »Slovenca«

Konferenca v Londonu zaključena

Francoska zastopnika sta se takoj vrnila v Pariz

London, 29. aprila. c. Danes dopoldne ob pol 11 se je nadaljevala tokrat konferenca med francoskimi in angleškimi državniki v zunanjem uradu. V nekem oziru je bil današnji dan še važnejši, vsekakor pa usodnejši, ker so se danes državni morali pogovarjati o zadevah, ki so najbolj pereče. Na današnji konferenci se je namreč govorilo o položaju Češkoslovaške, o razmerah v Srednji Evropi na splošno in o okolnostih, ki spremljajo spor na Daljnem vzhodu. Popoldne ob 13 je bila konferenca prekinjena in je lord Halifax priredil

kosilo v zunanjem uradu. Med kosilom in po kosilu so se pogovori nadaljevali in so tako, kakor včeraj, trajali do 17. Tedaj je bila konferenca zaključena, višji uradnik zunanjega ministertva je prebral uradno poročilo o sklepih konference, francoska zastopnika pa sta sedla v avto, ki ju je odpeljal na letališče Croydon, od koder sta takoj odpotovala v Pariz.

Uradno poročilo o sklepih konference pravi:

Skopo uradno poročilo

»Med bivanjem v Londonu sta imela Daladier in Bonnet več sestankov z angleškimi ministri. Posvetovanja med njima in angleškimi državniki so potekala v duhu popolnega zaupanja, ki preveča razpravo o vseh vprašanjih, ki se tičejo Francije in Anglije.

Francoski in angleški ministri so najprej razpravljali o sestankih med lordom Perthom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in Rimu. Francoska državnik sta odobrila sporazum in sicer v takšni obliki, kakor je bil sklenjen med Anglijo in Italijo. Angleška državnik pa sta izrazila upanje, da se bodo pogajanja med Italijo in Francijo ugodno zaključila. Pomirjenje v Sredozemskem morju se bo še pospešilo in doseglo z izvedbo resolucije, ki je bila 4. februarja 1937 sprejeta v odboru za nevmešavanje in ki se nanaša na odhod prostovoljcev in na dvig Španije.

Vso pozornost pa so angleški in francoski državniki posvetili Srednji Evropi. Tudi v tem vprašanju je bil ugotovljen popoln sporazum med angleškimi in francoskimi državniki, posebno pa o tem, kaj naj se koristnega ukrene, da se zagotovi miren razvoj v Srednji Evropi.

Nato so člani konference obravnavali vprašanje spora na Daljnem vzhodu in se tudi pogovorili o bližnjem zasedanju sveta ZN v Ženevi.

Generalna štaba Francije in Velike Britanije se bosta še naprej posvetovala v smislu dogovora in sklepov z dne 19. marca 1936.

Na podlagi prisrčne izmenjave misli se je še enkrat ugotovilo, kako tesne vezi vežejo interese Francije in Velike Britanije. Soglasno je bilo ugotovljeno, da je v sedanjih razmerah kar najbolj potrebno, da se to sodelovanje med obema vladama nadaljuje. Taki politični posveti in tako sodelovanje ni samo v lastno korist obeh držav, ampak koristi tudi miru in vzajemnosti med obema državama.

Daladier in Bonnet pravita:

Francoski ministrski predsednik Daladier pa se je obrnil k francoskim časnikarjem in jim rekel: »Vi veste, da že po naravi nisem nikdar optimist. Toda razgovori, ki smo jih imeli v teh 48 urah, so bili zelo koristni. Ne bom vam govoril podrobno o vsem tem. Lahko pa rečem samo to, da še nikdar nisem bile vezi med Anglijo in Francijo tako tesne in da sporazum še nikdar ni bil tako popoln, kakor je sedaj.«

Zunanji minister Bonnet je tudi izjavil časnikarjem, da more samo ponoviti Daladirova zagotovila in da so razgovori privedli do prisrčnega sporazuma med obema vladama.

ČSR na dnevnem redu Francija obljublja izpolnitev prevzetih obveznosti

Potek današnjih posvetovanj pa je bil vse do zadnjega zavil v mnogo večjo tajinstvenost, kot pa so bili včerajšnji posveti. Govorilo se je namreč

o trnjevem problemu sedanje evropske politike, to je o Češkoslovaški. V popoldanskih urah se je moglo izvedeti samo to, da so bili razgovori o ČSR silno težavni in da vse dopoldne niso mogli prav napredovati. Češkoslovaški problem so naj-

Po konferenci takoj na delo:

Daladier pripravlja daljnosežne gospodarske ukrepe

Pariz, 29. apr. c. Daladier in Bonnet sta zvečer ob 19.35 dopotovala v letalom v Pariz. Pripehjala sta se z vojaškim štirisedežnim letalom. Ko sta pristala, je Daladier po radiu izjavil naslednje:

Vrnil sem se iz Londona. S prijateljem Bonnetom sem imel vrsto važnih razgovorov z angleškimi državniki. Nikdar še zveza med obema državama ni bila tako prisrčna, to je med narodoma, ki imata iste ideale o miru in ki hočeta v svoji narodni in mednarodni politiki isto. Prepričan sem, da bo to potovanje rodilo najlepše sadove za svetovni mir kakor tudi za svobodo in pravice narodov.

Pogajanja francoskih ministrov v Londonu

malo in jih bo treba šele vzgojiti. Treba pa je tudi vedeti, da se dá v tem oziru narediti kaj resnično vrednega in trajnega bolj po čim tesnejšem soživljenju in sodelovanju s kmetom in kmetosko družino ter občino samo, nego samo s tečaji in predavanji, ki dajo često le jalov sad.

Drugič pa obnova kmetijske kulture, ki naj okrepi osnove našega narodnega duhovnega življenja, potrebuje trdne gmočne in socialne podlage po agrarni politiki, ki ne sme delati samo s podporami individualnega in lokalnega značaja, ki kmetosko ljudstvo demoralizirajo, pole-nijo in ga oropajo vsake podjetnosti in volje do samopomoči ter lastnega dviga, ampak mora imeti dalekosežen gospodarski načrt za veliko dobo let z običajnih vidikov, pa seveda tudi s posebnih delavcev-tvorcev za to.

prej namreč razmotrili z diplomatskega in nato še z vojaškega vidika. Za srednjo Evropo je po teh vesteh češkoslovaški problem tako težak, da je mir v srednji Evropi odvisen od majhnega spora s kako manjšino.

Ko je bil problem od angleške strani postavljen torej na tako ostrino, je baje francoski predsednik vlade Daladier krepko posegel v debato in energično orisal francoske obveze napram Češkoslovaški. Omenil je, da je Francija vezana na ČSR s pogodbo, ki jo je podpisal v l. 1925 pokojni Briand. To energično zagovarjanje francoskega stališča je nato s strokovne strani utemeljeval še zunanji minister Bonnet, ki je po teh vesteh svoja izjavljana zaključil z mislijo, da je položaj v marsifern odvisen od odločnosti angleškega stališča. Odločno in jasno stališče angleške vlade bi okrepilo stališče Poljske, Romunije in Jugoslavije.

Do 13. ure ta del razgovorov še ni bil razčiščen. Ne ve se še, v kakšni smeri se je razgovor popoldne nadaljeval. V tem oziru se moramo torej zanesti samo na tisto, kar stoji v uradnem poročilu, ki je pa razmeroma skopo. To poročilo namreč potrjuje angleško stališče, ki se je strastno zagrizlo v potrebo mirne rešitve vseh sporov, na drugi strani pa se naslonilo na »prisrčno antantoc, ki naj danes bolj čvrsto kot kdajkoli Francijo priveže na Anglijo.

Pariz, 29. aprila. c. V Parizu so se proti večeru razširile vesti, da bosta francoska in angleška vlada posredovali v Berlinu, naj Berlin sprejme skrajne predloge, ki jih misli staviti češkoslovaška vlada. Na ta način bi se lahko začela pogajanja zapadnih veselil z Nemčijo.

Večerja pri angleškem kralju

London, 29. aprila. AA. Havas. Snoči ob 19. sta bila francoska državnik sprejeta od angleške vladarske dvojice v windsorskem gradu. Eno uro nato je bila slovesna večerja v slavnosti jedilnici gradu. Na večerji so bili še lord in lady Halifax in francoski veleposlanik Corbin. Večerjali so vsi iz zlatih posod. Odkar sta sedanja vladarja stopila na prestol, so tokrat drugič stregli večerjo v zlatih posodah. Med večerjo in na koncertu, ki je bil po večerji, je igral orkester grenadirjev.

zelo zanimajo francosko javnost, zlasti pa gospodarske kroge, ki se prav posebej zanimajo za finančne dekrete, ki bodo objavljeni 3. maja. Tekom jutrišnjega dne bo seja vlade, na kateri bo finančni minister sporočil končni tekst teh dekretov. Pričakujejo, da bo ministrski predsednik Daladier še danes s finančnim ministrom Marchandeaujem še enkrat pregledal finančne dekrete. Zelo važen bo dekret o preprečitvi stavk, ker finančni in gospodarski krogi ematrjo, da je treba predvsem uvesti red v socialna gibanja, da se dobi točnejši pregled o izdelanih načrtih in kalkulacijah. Šele nato bodo po vrsti objavljeni ostali dekreti. Finančno ministertvo dela s polno paro, da bi bilo vse pravočasno gotovo.

Francoski desničarski tisk se danes bavi s pomočjo, ki jo daje sovjetska Rusija rdeči Španiji in Kitajski. Po teh podatkih je bilo samo letos natovorjenih v Odesi na razne sovjetske in tuje ladje 700 letal, od katerih je bil večidel odpremljen v republikansko Španijo, 400 letal, večinoma lovskih aparatov, je Rusija poslala skozi razne francoske luke republikaneem, 300 letal pa so dobili Kitajci, ki se itak poslužujejo večinoma sovjetskih aparatov. Dalje je sovjetska Rusija poslala skozi Francijo v republikansko Španijo še 200 tankov.

Nadaljevanje na 2. strani

Dunajska vremenska napoved: Hitro spremenljivo vreme, obilne padavine, ponekod mogoče še nevihte.

Zagrebska vremenska napoved: Večinoma oblačno.

„Otroški dan“

Jugoslovanske zveze
za varstvo otrok

Belgrad, 29. aprila. AA. Od 1. do 16. maja pride vsa mesta v Jugoslaviji otroški dan pod vodstvom Jugoslovanske zveze za varstvo otrok. Na manifestacijah, ki bodo po vseh mestih po krajevnih razmerah, bodo nosili napise propagandnega značaja. V spremljevalni otroški sodelovali otroci osnovnih in nižjih šol, predvsem pa vsi tisti otroci, ki so pod javno zaščito, otroci iz dečjih domov, naraščaj Rdečega križa, varovanci otroških kolonij, učenke materinskih in gospodinjskih domov itd., dalje sokolski naraščaj, skavti in treznostna mladina itd. Pri vseh manifestacijah otroških dni bodo sodelovali zastopniki poklicanih uradov, državnih in samoupravnih. Otroški dnevi bodo letos prvič organizirani v vseh mestih pa tudi v mnogih vaseh naše države. Med najodličnejšimi programi za proslavo otroških dni so programi zveze draveškega in belgrajškega odtoka, kjer imajo že svojo tradicijo. V programu otroških dni je dvoje radijskih predavanj, ki ju bodo ob istem času prenašale vse jugoslovanske radijske postaje, belgrajska, zagrebska in ljubljanska.

Ta predavanja bo imel v imenu Jugoslovanske zveze za varstvo otrok Slobodan Vidaković, član oredne uprave in strokovni glavni tajnik Zveze za varstvo otrok, in dr. Ugleša Davidović, ravnatelj za socialno in zdravstveno skrb mesta Belgrada.

Mestni belgrajski odtok Jugoslovanske zveze za varstvo otrok je pripravil veleobsežen program za proslavo otroških dni v Belgradu.

Ga. Naka Spasičeva, predsednica glavnega odbora Jugoslovanske zveze za varstvo otrok, je večer popoldne sprejela poročevalce belgrajskih, zagrebskih in ljubljanskih ter drugih listov v pisarni glavnega odbora Zveze in jim dala izjavo v imenu Zveze včlanjenih zvez in društev za varstvo in vzgojo otrok.

Predsednica Naka Spasičeva je ob tej priliki tudi povedala, da v naših mestih živi še okoli 1.270.000 otrok, ki so socialno in gospodarsko ogroženi. Med njimi jih pripada 620.000 popolnoma siromašnim družinam. To število postaja več ko obupno, če mu dodamo še število neopredeljenih kmečkih otrok. V takšnih težavnih življenjskih razmerah je razumljivo, da naraščajo otroška umrljivost v večini občin. Tako jih od tisoč živorojenih otrok na leto umre 248 v dobi izpod 10 let, v nekaterih

banovinah, kakor n. pr. v vrbaški, pa to število presega celo 270. Od leta 1930 do 1935 nam je umrlo 579.830 otrok izpod 10 let; vsak drugi grob, ki ga izkopljemo v Jugoslaviji, je za otroka; vsak četrti otrok, ki se rodi v Jugoslaviji, umre pred 8. letom. Vsakih 5 minut umre v Jugoslaviji en otrok. Torej smo kljub vsem plemenitim prizadevanjem in kljub naši živahni zasebni pobudi in naši javni zaščiti otrok še daleč od tiste višine otroške umrljivosti, ki jo kažejo zahodni in severni narodi, Danska, Angleska, Norveška, Češkoslovaška in drugi.

Predsednica je dalje izjavljala: V začetku oktobra t. l. bo na pobudo mednarodne zveze za varstvo otrok balkanski kongres za zaščito balkanskih otrok v Belgradu. Tega kongresa se bodo udeležili vsi balkanski narodi. Kongres bo združen z razstavo otroške zaščite. Na tej razstavi bodo zastopane poleg vseh balkanskih držav tudi mnoge evropske in ameriške države, kakor n. pr. Francija, Češkoslovaška, Italija, Nemčija, Poljska, Anglija, USA, Društvo narodov, Mednarodna zveza itd. Za organizacijo tega najpomembnejšega dne, kakor se doslej še ni vršil v Belgradu, je izvoljen poseben strokovni odbor, v katerem so naši najuglednejši znanstveni, biološki in drugi delavci, kakor prof. Aleksander Kostić, ki je predsednik odbora, ga. Leposlava Petković, prof. Matija Ambrožič, dr. Miloš Popović, Slobodan Vidaković, dr. Bojan Pire itd. Priprave za mednarodno razstavo vodi sam predsednik odbora prof. dr. Aleksander Kostić, statistično gradivo za razstavo pa strokovno pripravljajo in proučujejo s sodelovanjem državnega statističnega urada prof. Matija Ambrožič in član oredne uprave Slobodan Vidaković. Kongresne referate urejata referenti dr. Bogoljub Konstantinovič in dr. Vlastimir Ivković.

V neizrekljivo zadovoljstvo mi je, ko lahko povem, da je Nj. Vel. kralj Peter II. blagovolil prevzeti pokroviteljstvo, Nj. Vel. kraljica Marija pa častno predsedstvo 2. balkanskega kongresa za varstvo otrok. Predsednik vlade dr. Stojadinović in minister za socialno politiko Cvetković sta pokazala polno razumevanje pomena tega mednarodnega kongresa za varstvo balkanskih otrok in sta obljubila vsi pomoč kraljevske vlade, ki bo preko svojih strokovnih organov uradno sodelovala na tem kongresu.

Francoski komunisti pripravljajo državljansko vojno

Pariz, 29. aprila. TG. »Jour-Echo de Paris« poroča, da je komunistična stranka razposlala več okrožnic na podrejena vodstva, kjer daje navodila za organizacijo oboroženih skupin. Nekaj teh okrožnic je prišlo v roke policije. »Jour-Echo de Paris« objavlja besedilo ene teh okrožnic v posnetku, ki se glasi:

»Voditelji oboroženih skupin morajo biti zelo skrbno izbrani med najboljšimi in najbolj zanesljivimi člani stranke. Inozemci imajo pri tem prednost. Voditelji imajo na svojo trajno razpolago skupino dobro oboroženih ljudi, ki so vsak trenutek pripravljeni, da nastopijo. Te skupine morajo šteti do 25 mož ter morajo razpolagati s po 5 strelkami, 2000 patronami, 40 ročnimi granatami, vsak mož pa mora imeti svojo pištolo velikega kalibra s najmanj 200 patronami, nadalje dve sekiri, vrvi in lopato. Vsaka skupina ima tudi svoj tovorni avto. Vsaka oborožena skupina ima nadalje dolžnost, da v svojo organizacijo obveščevalne službe izuri po tri motocikliste, vsakega s svojim motornim kolesom. Poveljstva morajo biti v vsakem okraju nastanjena na varnih mestih, najbolje v kletih gostilniških obratov ali skladišč, toda pod pogojem, da bo vsaka takšna klet imela

po dva izhoda. Poveljstva morajo skrbeti, da bodo med seboj povezana s pomočjo stalne motociklistične obveščevalne službe.

Francoski list pripoveduje nadalje, da razpolagajo na primer komunisti v Marseillesu z oklopnimi avtomobili, s posadkami brez mož in oboroženimi s težkimi strojnimi. List pravi, da imajo marsejski komunisti svoje najboljše somišljenike in sodelavce med delavstvom vojaškega pomorskega arzenala.

Neka druga okrožnica pravi, da je med voditeljstvom tudi mnogo izdajalcev, ki se jim lahko izdajstvo dokaže. Te izdajalske voditelje da je treba vse postreliti. Okrožnica se za to svojo krvočno zahtevo sklicuje na način, kako se Stalin otepa izdajalskih somišljenikov.

Pariški list poziva vlado, da z močnim udarom prepreči komunistične priprave za državljansko vojno in da naj pretirajo svoje zveze s sovjetskimi Rusijo, ker šele potem se bo naselil mir v zapadni Evropi in bo Francija zopet sama v sebi našla tisto moč, da bo jamčila za svojo varnost, a tudi za varnost drugih, ki še vedno vanjo zaupajo.

Delavci kralju podarili lep čoln

Kotor, 29. aprila. m. Po 14 dnevnem bivanju v dvorcu Miločer so danes odpotovali iz Miločera Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in kraljeviča Tomislav in Andrej. Prebivalstvo se je od njih prav prisrčno poslovilo in jih povsod toplo pozdravljalo. Včeraj je Nj. Vel. kralj Peter sprejel delegacijo 12 delavcev iz pomorskega arzenala v Tivatu, ki je kralju izročila krasno izdelan čoln. Za darilo se je kralj delavcem toplo zahvalil in je vodjo delegacije odlikoval z zlato medaljo, ostale delavce pa s srebrnimi medaljami. Iz Boke Kotorske so se Nj. Vel. kralj in ostali gostje odpeljali z avtomobili proti Splitu.

Gradbeni minister v Düsseldorfu

Düsseldorf, 29. aprila. AA. (DNB.) Snoči je priredil generalni konzul Dušan Pantić večerjo na čast jugoslovanskega gradbenega ministra Dobri-voju Stoševiću in njegovemu spremstvu. Večerje so se udeležili razen ministra in njegovega spremstva gauleiter Florja, župan Otto, predsednik industrijske in trgoveke zbornice Zucker, ravnatelj Narodne banke v Kozel in drugi. Minister Stošević se danes odpelje v Hanover.

D. Janković pri Göbbelsu

Berlin, 28. aprila. AA. (DNB.) Jugoslovanski minister n. r. Djura Janković, ki se pravkar mu- di v Berlinu, je danes obiskal propagandnega ministra dr. Göbbelsa.

Seja upravnega odbora PAB

Belgrad, 29. aprila. m. V prostorih Privilegij- rane agrarne banke je bila danes seja upravnega odbora, katere sta se od Slovencev udeležila člana eksekutive te banke g. ravnatelj Končan in član upravnega odbora g. dr. Murko. Na seji je bilo med drugim podano poročilo o mesečnem delu eksekutive in o stanju vplačil in izplačil eksekutive ter izročeni obveznici zadrgam in ostalim denarnim zavodom.

Iz poročila je razvidno, da so od 1. januarja 1938 do 27. t. m. dolžniki plačali na račun prve in druge anuitete 30.020.000 din in sicer: na področju centrale v Belgradu 15.581.000 din, na področju podružnice v Zagrebu 4.610.000 din, na področju podružnice v Ljubljani 7.520.000 din, na podružnici v Sarajevu 2.309.000 din. Do istega časa je Privilegirana agrarna banka izplačala na račun prve anuitete 110.723.000 din, od tega na področju centrale Belgrad 1174 ustanovam 52.500.000 din 86,05%, podr. Zagreb 474 ustanovam 24.602.000 din 89,70%, podr. Ljubljana 477 ustan. 24.212.000 din 89,96%, podr. Sarajevo 205 ustan. 9.409.000 din 59,22%.

Obveznic so dvignile ustanove: na področju centrale v Belgradu za 92.725.000 din, na področju podružnice Zagreb za 57.342.000 din, na področju podružnice Ljubljana za 49.274.000 din, na področju podružnice Sarajevo za 18.078.000 din.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Anglija si želi še sodelovanja z Nemčijo

London, 29. apr. b. Jutranji londonski tisk je poln raznih kombinacij o poteku včerajšnjih pogajanj med francoskimi in britanskimi ministri. Značilna je trditve »Timesa«, ki pravi, da so bili včerajšnji razgovori med francoskimi in angleškimi državniki zelo uspešni za obe državi. Pogajanja so bila diplomatsko zelo dobro pripravljena in ni nič čudnega, če se je vse tako hitro in ugodno končalo.

Isti list trdi, da je po včerajšnjih pogajanjih sodelovanje med Francijo in Anglijo na političnem, vojaškem in gospodarskem polju zelo razširjeno in se bo sedaj Chamberlain trudil, da pride še do sodelovanja z Nemčijo in do sličnega sporazuma, kakor ga je sklenila Italija z Anglijo. Angleški politični krogi pričakujejo, da bo mogoče izkoristiti tudi pakt štirih. Na drugi strani pa Francija še vedno ni pripravljena na sporazum z Nemčijo ter pakt štirih vsaj za sedaj še ne prihaja v poštev. Sicer pa tudi ni potrebno, da pride do tega pakta, kajti za mir v Evropi in za interese Francije je važno, če njena najboljša sosedica, t. j. Anglija uredi svoje odnose z Nemčijo in Italijo.

Tesno vojaško sodelovanje, posebno v letalstvu

Dobro poučeni krogi trdijo, da je bila včeraj glavna točka pogajanj vojno sodelovanje med Anglijo in Francijo. Angleški politični krogi spet poudarjajo, da ne gre za sklenitev nove vojne zveze, temveč gre le za razširitev starega vojnega pakta med Francijo in Veliko Britanijo. Kakor je bilo že večkrat sporočeno, želi Velika Britanija predvsem razširiti obstoječi letalski sporazum s Francijo. In ravno v tem vprašanju je bil včeraj uspeh največji. Velika Britanija je pristala na to, da pošlje v Francijo za sedaj nekaj letalskih eskader, ki naj okrepijo francosko letalsko bro- dovje, dokler Francija ne bi izpolnila svojega letalstva v smislu izdelane načrta. Dalje je bil dosežen tudi sporazum za zgraditev beničinskih skladišč, ki bodo varni pred bombnimi napadi, na francoskem ozemlju. Ta skladišča bodo služila obema letalskima brodogradnjam. Dalje se bodo menjavali francoski in angleški piloti, tako da se bodo vsi seznanili s francoskimi oz. z angleškimi aparati ter jih v primeru vojne lahko brez vseh težav vodili. Prav tako pa se bodo angleški in francoski piloti vadili na ameriških letališčih, ki se bodo gradila po ameriških patentih v Angliji in Kanadi.

Tudi Francija kupuje letala v USA

Newyork, 29. aprila. AA. Reuter: Med ameriškimi letalskimi krogi se širi vest, da bo prav kmalu prišla v USA francoska vojna letalska misija, ki bo v USA naročila veliko vojnih potrebščin za francosko vojsko. Prihod tega odposlance bo v zvezi s nedavnim bivanjem francoskega letalskega strokovnjaka Michela Destroyata v USA, ki si je ob tej priliki ogledal posebno letalske tovarne Curtiss Wright.

Angleško-italijanski sporazum pred podpisom

London, 29. aprila. AA. Reuter: Predsednik vlade Chamberlain je v spodnji sobni predložil sporazum med Italijo in Veliko Britanijo v odobrovanje. Razprava se bo začela v ponedeljek. V imenu delavske opozicije bo poslanec Morrison predlagal dodatke, naj se pogodba odkloni, ker je proti načelom ZN. Za vlado bosta govorila Chamberlain in državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler.

Portugalska zvesta Angliji

Lisbona, 29. aprila. AA. Havas: V svojem včerajšnjem zunanje-političnem poročilu v parlamentu je Salazar napovedal, da bo portugalska vlada kmalu uradno priznala vlado generala Franca.

Najprej pa je poudaril svestbo Portugal- ske do zveze z Anglijo, ki še vedno stoletij veče obe državi. O splošnem položaju v Evropi je rekel, da imamo na eni strani idealistično politiko, ki dopušča, da se svet sanja na nek splošni mir in ki priporoča pogodbe v okviru ZN, na drugi strani pa imamo takovano realistično politiko, ki se lahko ponaša s nekaterimi velikimi uspehi. Kar pa se mene tiče, lahko rečem, da se bojim ene in druge politike.

Švica — nevtralna

Bazel, 29. aprila. AA. (DNB.) Švicarska vlada je tajništvu ZN poslala obširno spomenico, ki naj pride na dnevni red majskega zasedanja sveta ZN. Švica zahteva, da se ji zopet zajamči popolna nevtralnost.

Spomenica še ni objavljena, vendar poudarja list »Basler Nachrichten«, da Švica v spomenici izjavlja, da se je Švica v letu 1920 v korist ZN odrekla gospodarski nevtralnosti in se zadovoljila samo z vojaško nevtralnostjo. Sedaj pa je se po- ložaj popolnoma spremenil. Posebno težko je raz- loževali vojaške in gospodarske sankcije.

London, 29. aprila. AA. (Reuter) Britanski in francoski ministri so na konferenci v Londonu na- čeli tudi švicarsko vprašanje, zlasti vprašanje za- jamčenja teritorialne nedotakljivosti Švice, to je, da Švica ne bi služila kot koridor pri morebitnem napadu na Francijo.

reči se ame, da bo v teh nekaj dneh zunanja oblika Rima spremenjena, čeprav bo ohranjen monumen- talni zgradbni večnega mesta. Preskušnje s svetlobni- mi fontanami in drugimi svetlobnimi efekti so končane.

Z naredbo, objavljeno v uradnem listu, se proglašajo 3. maj za narodni praznik. Ista naredba proglašajo 5. maj za narodni praznik Kampanje in 9. maja za praznik Lacia in Toscanije. Kakor je znano, pripeče 3. maja Hitler v Rim, 5. maja obišče Neapelj, 9. maja pa Firence.

Hitlerjevo spremstvo na poti po Italiji

Berlin, 29. maja. Hitlerja bodo na potu po Italiji spremljali zunanji ministri Ribbentrop, Hitlerjev namestnik Hese, minister za propagando Göbbels, minister Frank, vodja državne pisarne Lammers, general Keitel, šef generalnega štaba, vodja nemške policije Himmler, vodja nemškega tiska Dietrich, minister Meisner, ki ima isti po- ložaj kot v monarhijski minister dvora. Nadalje več uradnikov zunanjega ministrstva in več gauleiter-jev ter številna generalneta vseh vrst orožja.

Nova stranka v Ameriki

London, 29. aprila. AA. (Reuter) Iz Madi-sona (Wisconsin) poročajo: Guverner zvezne države Wisconsin Filip Lafolet in njegov brat senator Robert Lafolet sta včeraj ustanovila formalno še tretjo politično stranko v USA. Stranko sta krstila na ime: »Stranke nacionalnih naprednjakov«; ustanovni občni zbor je bil včeraj in se ga je udeležilo 5.000 tukajšnjih liberalov. Kakor znano, je guverner Lafolet ena izmed najuglednejših osebnosti političnega življenja v USA. V programu stranke je ena izmed najvažnejših točk, ki posebno poudarja nujnost razširjenja produkcije, da se bo mogel še nadalje ohraniti visoki živ- ljenski standard. Stranka se bo borila za liberal- na in demokratska načela in njeni ustanovitelji upajo, da bo pritegnila nase mnogo republikan- skih in demokratskih elementov.

Guverner Lafolet je doslej podpiral Roose-veltovo politiko, zadnje čase se je pa ločil od predsednika, češ da Rooseveltov program ne ustre- ja in da ne bo pripeljal do cilja, to je do obnove gospodarskega življenja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 29. aprila. m. Semkaj je dospel bivši poslanec Karel Skulj ter je v zadevah kočevske- ga okraja posredoval pri raznih ministrstvih. Med drugimi je bil sprejet pri ministru za notranje stvari dr. Korošcu, trgovinskemu ministru dr. Vrbaniću in prosvetnemu ministru Magaraševiću.

Belgrad, 29. aprila. m. Prometni minister dr. Spaho je s svojim odlokom G. D. štev. 9775 od 29. aprila 1938 odobril polovično vozno udele- ženecem običnega zbora Zadrugne zveze v Ljubljani.

Cetinje, 29. aprila. m. Na Cetinje je dopotoval dubrovniški škof dr. Carevič, da vrne obisk banu zetske banovine Ivaniševiću.

Po španskih bojiščih

Poročila Francovega vojnega vodstva že ne- kaj dni govore o slabem vremenu, ki vlada na vzhodno-španskem bojišču. V Pireneji še nekaj dni sneži, kar ovira večje vojaške akcije. Tudi na bojišču vzhodno od Teruela, kjer je general Varela prišel široko zasnovano ofenzivo, govori poročila, da je veliko deževje pomešano s snež- nim metežem. Pokrajina je v megli in gorski vrhovi so zasneženi. Manjši boji so le ob obali, kjer se je rdečim četam posrečilo ustaviti pro- diranje generala Arande proti Castellonu. Tako je slabo vreme, ki preprečuje predvsem delovanje letal, preprečilo Francu, da bi nasprotnika pre- senetil z ofenzivo, ki je bila zamisljena severo- vzhodno od Teruela. Nasprotnika prisiljeni odmor

uporabljata, da se utrjuje in dovažati strelivo ter rezerve. Rdeči so posebno veliko čet zbrali pod Pirenejo, da preprečijo nadaljno prodiranje proti vzhodu, ki bi moglo za nje postati usodno, ker bi pretrgalo zvezo Katalonije s Francijo.

Salamanca, 29. aprila. AA. DNB: Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Dasi je bilo vreme slabo, so sprednje vrste, ki se bore pri Huelvi in Alfagi vpostavile med seboj zvezo.

Barcelona, 29. aprila. AA. Havas: Ministrstvo za narodno obrambo objavlja: Vzhodna fronta: Severovzhodno od Trempa smo odbili napade na postojanke pri Orenasu. Napadi na postojanke pri Cabelli so bili odbiti.

ABBZIA (ITALIJA)

EDEN HOTEL

ZENTRAL

ob morju

Polni pension od Lit. 40—
Posebni prospekti na željo

ZDRAVILIŠČE

IN PENSION

DR. HORVAT

Direktno ob morju - Tople
morske kopeli - vse dijete -
Moderni komfort

PORTOROSE (ITALIJA)

HOTEL PORTOROSE

HOTEL RIVIERA

Direktno ob
morju - lastna

plaža - tek. voda - pension Lit. 27—40.

ENIT

„Sv. Jakob v Slov. gorica“

Belgrad, 29. aprila. m. Na predlog ministra za notranje zadeve dr. Korošca so kraljevski namest- niki na podlagi § 10 zakona o občinah podpisali ukaz, s katerim se odloča, da se ime občine Jakob- ski dol v okraju Maribor levi breg spremeni v ime Sv. Jakob v Slov. gorica.

Pristojnost novih okrožnih sodišč

Belgrad, 29. aprila. m. V današnjih »Službe- nih novinah« je objavljena uredba, ki jo je pod- pisal pravosodni minister o teritorialni pristojno- sti novih okrožnih sodišč. Kakor je »Slovenec« že poročal, spadajo pod novo okrožno sodišče v Mu- rski Soboti okrajna sodišča v Murski Soboti, Dolnji Lendavi, Ljutomeru in Gornji Radgoni. Pod okrožno sodišče v Mariboru spadajo področja okrajnih sodišč v Mariboru, Marenbergu, Ormožu, Prevalju, Ptuj, Slovenski Bistrici in Sv. Lenartu. Uredba je z današnjim dnem z objavo v »Službe- nih novinah« dobila obvezno moč.

Osebnosti

Belgrad, 29. aprila. m. Z redom Belega orla 4. razr. je odlikovan Josip Reisner, ravnatelj Dr- žavne tehnične šole v Ljubljani v pokolu.

Na predlog trgovinskega ministra je povišan na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani za profesorja v 5. skupini inž. Stanko Dimnik, pro- fesor v šesti skupini.

Z dekretom predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića je postavljen za pre- gledovalca računov krajevne kontrole pri fi- nančnem ravnateljstvu v Ljubljani v 9. razr. Heribert Gagelj.

Z odlokom finančnega ministra je postavljen pri dravski finančni direkciji v Ljubljani za knji- govodjo 8. skup. Emil Lazar, pomočni knjigovodja 9. skupine.

Belgrad, 29. aprila. Danes je opravil teoretični izpit za čin majorja pred stalno izpitno komisijo v ministrstvu vojske in mornarice rezervni pe- hotni kapetan I. razreda g. Mirko Bitenc, gimna- zijski profesor v Celju. Imenovan je prvi Slove- nec in tretji rezervni častnik v državi, ki je na- pravil izpit za majorja. G. profesorju, ki je znan prosvetni delavec, k temu redkemu uspehu pri- srčno čestitamo.

Celjski kulturni teden

Celje, 22. aprila.

Dnevi od 1. do 8. maja letošnjega leta bodo za Celje pomembni, saj bo v središču naše Slovenije, v lepem Celju velika kulturna prireditev Celjskega kulturnega tedna, ki bo pokazala delo naših domačih kulturnih delavcev in izpričala tujo kulturno delo in celjski delež v slovenski kulturi. Prireditve CKT bo pokazala, kako avtohtono je slovenstvo celjskega okrožja tudi na kulturnem polju. Pred kratkim je priobčil »Slovenec« program CKT in številne sodelavce pri teh prireditvah. V zadnjem času sta objavila sodelovanje še akademski slikar in profesor na gimnaziji v Krku g. Zoran Didek, ki je Celjan in je končal gimnazijo v Celju. Pri likovni razstavi bo sodeloval tudi akademski slikar Ivan Mehle, ki je delj časa deloval v Ameriki, a se je pred meseci naselil v Celju. Osnova se je poseben odbor režije, ki bo ocenil vsa za razstavo predložena dela. Člani tega odbora so ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani g. Janez Zorman, akademski slikar in profesor v Ljubljani g. Anton Gojmir Kos, ter naš znani umetnostni zgodovinar g. prof. dr. Franjo Sijanez iz Celja. Celjska kulturna prireditelj sloni na bazi skupnosti v delu in bo prav zaradi tega dosegla uspehe, ki si jih je zahteval agilni in požrtvovalni odbor. Da bi prireditve CKT lahko obiskalo čim več ljudi, posebno iz našega podeželja, je agilni mestni župan g. Alojzij Mihelič, ki je tudi predsednik odbora CKT, dosegel pri ministrstvu promet v Belgradu, da je dovolilo vsem obiskovalcem prireditve CKT v Celju polovično vozno. Zanimanje za CKT je veliko in povsod je našel odbor razumevanje in podporo. Da bi čitatelje »Slovenca« seznanili z obširnimi programom CKT, smo se obrnili s prošnjo na ravnatelja Glasbene Matice Karla Sancina, ki sam sodeluje s svojimi skladbami pri glasbenem večeru, da bi nam izrazil svoje mnenje o prireditvah CKT, posebno pa glasbeno-pevskega večera, pri katerem sodeluje tudi sam. Razgovor, ki smo ga imeli z g. ravnateljem, v kratkem priobčujemo:

Kakšen je glasbeni spored CKT? Glasbeni spored CKT obsega pevske zборе, samospeve, eno klavirsko suito, skladbo za godalni kvartet, sopran in tenor, dalje en stavek za godalni orkester in tudi simfonična orkestralna dela.

Ali so bile te skladbe za to priliko posebej napisane? Pretežni del skladb je že od prej, vendar so nekatere manj znane ali pa morda še neizvajane. Izrečno za to priliko sem pa napisal na tekst pisatelja Franja Roša »Himno Celju«, ki je po svoji obliki in vsebini kantata za mešani zbor, sopran-solo in orkester.

Velik požar pri Sinjem vrhu

Sinji vrh, 27. aprila.

Zločina roka je potaknila v sosedni vasi Hrib požar, ki je uničil petim posestnikom vsa gospodarska poslopja. Začelo je goreti ob pol 3 v noči od pretekle nedelje na ponedeljek pri posestniku Pavlu Šnelerju, ki je najhujše prizadet, ker si ni mogel rešiti nič drugega, kakor svoje in svoje družine življenje ter šest glav živine, vse drugo mu je uničil požar. Ostali štirje prizadeti sosedje so si rešili skoraj vso premoženje. Na kraj nesreče so prihiti gasilci s Sinjega vrha, ki so z neumornim delom in s svojimi malimi brizgalami vse dan v ponedeljek gasili goreča poslopja in preprečili, da se ogenj ni še bolj razširil.

Celotno škodo cenijo na približno pol milijona dinarjev, zavarovalnica pa znaša komaj 150.000 din.

Po 23 letih iz Rusije

Sladka gora pri Šmarju, 28. aprila

Iz Rusije se je vrnil po 23 letih Debenak Jožef, ki so ga že mnogi smatrali za mrtvega, ker ni nič pisal. L. 1915 je bil ujet, 4 dni in 4 noči so morali hoditi brez hrane in brez spanja. V Moskvi je bil 6 tednov v bolnišnici, pozneje pa v Nižnem Novgorodu v barakah, od koder so jih pošiljali na delo. Pozneje je postal strojnik v mlinski nekega grofa blizu mesta Ržan. Istega grofa je srečal zdaj, ko se je vozil v domovino, v Moskvi, kjer ga preživljajo dobri ljudje. L. 1921. se je poročil in ostal vsa leta pri svoji družini v vasi Ungor s 480 hišami blizu mesta Ržan. Pravi, da vlada tam pomanjkanje in beda zlasti ob slabih letinah. Tudi davki so neznosni. Hotel se je vrniti z ženo in 3 otroki vred, pa za ostale ni dobil dovoljenja, zato je prišel sam in bo skušal tudi družini spraviti sem. Na domu je našel še očeta in 2 sestre, ki so ga takoj spoznali, na vsej poti domov pa ga ni spoznal nihče.

Nova koča na Stolu

Kranj, 29. aprila.

Stara Valvazorjeva koča na Stolu je v popolnem razsulu in je bivanje v njej življenjsko nevarno, zato je podružnica SPD v Kranju na svojem zadnjem obnem zboru sklenila, da bo postavila na istem mestu novo kočo, ki jo bodo začeli graditi že v ponedeljek, dne 2. maja. Zidarska dela so oddana stavbeniku g. Viktorju Bidovcu iz Kranja. Nova koča bo nad 14 m dolga in 10 m široka. V kleti bo pralnica, kopalnica, shramba za vino, špecerijo in zelenjavo. V prizemlju bo velika jedilnica s 40 sedeži, kjer bo tudi krušna peč, poleg jedilnice bo kuhinja, obenem pa bo v prizemlju še posebna soba, ki bo imela 17 sedežev in točilnico. Vhod v kočo bo iz zahodne strani v vetrnik, odtod pa v vežo. Stranišča bodo angleška. Prvo nadstropje bo imelo 8 sob, v vsaki sobi bosta dve postelji. Skupna ležišča bodo v podstrešju, in sicer bo moških ležišč 24, ženskih pa 6, v podstrešju bo še ena tujska soba.

Valvazorjeva koča bo tudi med gradnjo nove koče oskrbovana, ker bodo sedanjo kuhinjo in stanovanje za oskrbniko porušili šele, ko bo nova koča odprta. Za turiste, izletnike in za letoviščarje Valvazorjeve koče je ob nedeljah in praznikih sveta maša v bližnji študentski koči, oziroma v koči g. župnika Finžgarja. Mislimo, da bi bilo prav, da bi SPD postavilo v novi Valvazorjevi koči tudi kapelico, da bi imeli izletniki še bolj priložnost opraviti svojo nedeljsko dolžnost. Koča bo zgrajena v treh mesecih, tako da bo slovesna otvoritev v avgustu ali septembru.

12.000 din ukradenih

Maribor, 29. aprila.

V Jareninskem dolu pri Št. Ilju so odkrili veliko tatvino. Posestnik Stefan Kan, ki je nedavno prodal svojo hranilno knjižico, glasečo se na 85.000 dinarjev, za 65.000 dinarjev ter je hvalil, to gotovino doma, je te dni, ko je odprl kovček, v katerem je imel spravljen denar, prestrašen opazil, da

Kateri skladatelji bodo zastopani? — Pri glasbeno-pevskem večeru bodo sodelovali: Cerer A., dr. Delak, Mihelič Alojz, Mihelič Slavko, Pregelj Ciril, Savin R., dr. Schwab in moja malenkost.

Kdo bo izvajal koncertni spored? Spored koncerta na glasbeno-pevskem večeru CKT bodo izvajala pevska društva: CPD, Ojka, Celjski zvon, simfonični orkester, čigar jedro tvori Glasbena Matica, Celjski oktet, dalje gg. Kalanova M., Lapajne H., Mihelič Slavko, prof. Močan, Rajhova H., pianistinja Mirca Sancinova in g. Zagar.

Kakšen je namen glasbenega večera CKT? —

Njegov namen je predvsem, da se pokaže profil glasbeno-ustvarjalnega stremjenja in proizvod tega stremjenja kakor tudi možnost reprodukcije in njen nivo pri danih razmerah celjskega okoliša. Organiziranje takih skupnih, širokopoteznih prireditev ima v splošnem še dalekosežnejši pomen, kajti na ta način se bodo dosegli v teku doglednega časa sorazmerno veliko večji uspehi in višja raven na teh kulturnih področjih, kakor se dosegajo pri drobnem razcepljenem in osamljenem delu. Dana bo možnost in prilika plemenitega medsebojnega tekmovanja, ki spodbuja vse one prisotne delovne sile, stremee za resnim napredkom, da se začnejo gibati v hitrejšem tempu, z večjim zanosom ter jasnim in višjim ciljem pred seboj. Poleg že omenjenega se ne sme pozabiti, da je to nujna kulturna potreba za vzbujanje intenzivnejšega zanimanja najširših plasti našega naroda, da spozna svoje umetnostne kulturne vrednote, kajti brez sodelovanja teh plasti in brez njihovega zanimanja bi bil uspeh nepopoln. Na ta način bo marsikatero plodno zrno, ki bi se morda sicer posušilo, pognalo svoje krali in doseglo plodonosno rast. Kakor pri vsakem delu, tako se bo brezdomno tudi tu našel ta ali oni, ki bo mnenja, da bi moralo biti še vse skupaj veliko lepše, pa ne smemo pozabiti, da je beseda lažja od resničnega dejanja. Dobro jedro samo po sebi zlušči svojo lupino.

Kakšnega mnenja ste o kakovosti skladb, ki se bodo izvajale? Z ozirom na dejstvo, da tudi sam sodelujem s svojimi skladbami, lahko govorim o tem samo splošno. Za vsakega bo nekaj in kolikor poznam predložena dela, lahko mirno rečem, da bo koncertni spored vreden I. kulturnega tedna v Celju. Prepričan sem tudi o tem, da se bo že pri prihodnjem kulturnem tednu pokazala razlika odnosno napredek, ako bo znala naša javnost pravilno pojmovati plemenita stremjenja našega I. kulturnega tedna.

je okraden. Zmanjkalo mu je 12 tisočakov Kac in njegova žena, ki sta odhajala vsak dan na delo, sta svoje stanovanje skrbno zaklepala s ključem in obeseno. Vedno sta našla stanovanje v redu zaklenjeno, kadar sta se vrnila domov z dela. Tat, ki je izmaknil 12 tisočakov, je moral imeti na razpolago ključe. Orožniki so nekoga osumili in aretirali, vendar pa osumljenec zanika krivdo.

Skrivnost Mohorkovega zaklada

Celotno premoženje znaša okoli 200.000 dinarjev

Maribor, 29. aprila.

Policijska preiskava, ki dosedaj še ni mogla pojasniti skrivnosti zaklada, katerega so našli v bolnišnici vseh v suknjo umrlega Antona Mohorka, pa je ugotovila, da je premoženje, ki ga je zapustil umrli, mnogo večje, kakor smo prvotno javili. Znaša namreč skoraj 200.000 din. Anton Mohorko je bil od l. 1919 do 1926 hlapec pri pivovarni Götz v Mariboru, potem pa je bil dve leti v službi Gössove pivovarne v Leobnu. Potem se je nekaj let izgubila sled za njim; baje je hodil neke po nemških deželah. Šele leta 1934 se je zopet pojavil v domovini. Služi pri raznih kmetih v mariborski okolici. Šele leta 1934 so se pojavili znaki, da ima Mohorko večje premoženje. Začel je namreč tega leta vlagati večje vsote v

mariborske denarne zavode ter izposojati denar tudi zasebnikom. Vlagal pa je na hranilne knjižice vsak mesec v vse tri mariborske denarne zavode, in sicer v zneskih od 600 do 4000 din. Skupno se je na podlagi zadolžnic, gotovine in pa hranilnih knjižic ugotovilo, da znaša njegovo premoženje okrog 200.000 din. Mohorkov brat, ki ima malo posestvo na Zrkovski cesti v Pobrežju, je pripovedoval, da živita še dva brata in dve sestre pokojnika. Najstarejši brat je prevzel domače poselstvo na Gorici pri Sv. Trojici v Halozah, ki pa je bilo močno prezadolženo ter ostali otroci niso dobili nikakega deleža. Anton Mohorko je šel reven od doma. Brat je mnenja, da si je pokojnik to premoženje privarčeval, ker je bil zelo skop ter je raje pobiral čike po cestah ter jih kadil, da mu ni bilo treba kupovati tobaka.

Zahteve trgovskih akademikov

Za četrtke ob 20 je bil sklican občni zbor kluba trg. akademikov v dvorani Trgovske akademije. Občni zbor je otvoril predsednik g. Zalar, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, zlasti predstavnike trgovstva in kluba sorodnih društev, nato pa je podal obširno predsedniško poročilo, v katerem je orisal zgodovino Trgovske akademije in štirinajstletno klubovo delo. Spomnil se je težko ob ustanovitvi TA v Ljubljani. Takrat ni bilo ne profesorjev ne prostorov, niti učnih knjig, prvi sluhatelji t. j. prvi klubovi člani pa so si postavili za življenjski cilj pripraviti se za praktično delo s temeljito narodno gospodarsko predizobrazbo. G. predsednik je vzkliznil: »Kje na svetu so še dijaki trajkali zato, da dobe njihovi profesorji od države plačane zaostale plače? Kje na svetu so dijaki sami sebi izdajali strokovne knjige? To se je zgodilo pri nas, na naši trgovski akademiji.« Poudaril je dalje, da je namen trg. akademije pripravljati mladino za praktične gospodarske poklice in pošiljati v življenje borec za gospodarski napredek naše dežele, ne sme pa biti tovarna za fabricacijo drž. uradnikov. Dalje je z žalostjo ugotovil, da mestna podjetja s knjigovodstvom vred ne zaposlujejo niti enega absolventa TA. Klub razpisuje za dijake TA nagradna tekmovanja, podeljuje podpore, prireja izlete članstva in goji tovarništvo med absolventi. Samozbraževanju članstva pa so bili namenjeni jezikovni tečaji in predavanja. Posebne uspehe pa je pokazala socialna sekcija. Končal je poročilo z željo, da bi novi odbor z uspehom delal za skupne absolventske interese.

Tajnik g. Trinker je poročal o uspešnem delu v preteklem poslovnem letu, omenil je uspeh javnih predavanj in jezikovnega tečaja, podelitev podpor in nagrade dijakom trg. akademije g. Jamarju za predloženi spis. Podal je tudi poročilo o socialni sekciji, ki je priključena tajništvu. Deviza sekcije je: starejši naj pripravljajo službo mlajšim! Ker je g. blagajnik Kušar zbolel, je podal poročilo njegov namestnik. Aktivni saldo v zadnjem poslovnem letu je bil največji v vseh letih obstoja. Nadzorni odbor je predlagal razsodno odobro s pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto.

K besedi se je oglasil zastopnik združenja trgovcev g. Golob, ki je utemeljil kvantnost enoletnih trg. tečajev, ki pošiljajo v življenje ljudi brez najprimitivnejšega znanja s sprječevalom v žepu. Kritiziral je tudi

V spomin zvesti učiteljici

G. Hermine Lunder, šolska upraviteljica v p., ki je v četrtak, 28. t. m., v Ljubljani mirno v Gospodu zaspala, je bila zares zvesta učiteljica, zvesta svojemu poklicu, zvesta šolskim otrokom, ki jih je vztrajno in vneto vzgajala. To so zlasti izkusili revni delavski otroci v Hraštniku, kjer je plemenita rajnika kot zvesta socialna delavka 25 let marljivo skrbela za izročeno mladino. To zvestobo je pa zajemala iz svoje zvestobe do Boga, iz trdnih verskih načel in resnične pobožnosti. Njen krščanski značaj se je posebno jasno pokazal v dolgi boleznini, ki jo je Bogu vdana, večkrat okrepjena z nebeško hrano močnih prenašala. Tako se je zvesta učiteljica skrbno pripravljena preselila k Bogu, najzvestejšemu plačniku.

Svoje lepe lastnosti je podedovala blaga pokojnica od dobrih krščanskih staršev; njen oče je bil tudi zvest učitelj, mnogo let šolski upravitelj na Raki. V njeni zadnji boleznini sta ji ljubezno stregli setri, s katerima je v svojem pokopu složna stanovala, g. Fani Lunder, učiteljica v pokopju, in g. Karla Štes, vdova po šolskem upravitelju. Razen njih žalujeta za dobro sestro g. Minka Tomšič, soproga orožniškega poročnika v pokopju, v Novem mestu, in g. Gusti Dostal, učiteljica na ljubljanski dekliški šoli pri sv. Jakobu, soproga strokovnega učitelja na gluho-nemni. Naj Bog potolaži žalujoče sestre in vse sorodnike nepozabne rajnike!

Pogreb pokojne g. Hermine Lunder bo v soboto 30. t. m. ob 3 popoldne iz hiše žalosti. V gova ulica 8, na pokopališču na Viču. L. D.

† Ivan Hauptman

V petek, 29. aprila ob 5 zjutraj je umrl v Zagorju g. Ivan Hauptman, uradnik TPD v pokopju. Pokojni se je rodil 1863 na Lokah pri Zagorju. Po dovršeni osnovni šoli je bil sprejet v službo k TPD, kjer je služboval polnih 50 let. Za svoje vestno službovanje je bil dvakrat odlikovan. Upokojen je bil l. 1928. Pokojni je bil izredno priljubljen pri vseh, ki so bili z njim v kakršnihkoli odnosih. Izredno takten do vsakogar, ljubezniv in tovariški do svojih sodelavcev, vedno pripravljen za živim humorjem zabeliti tudi neveselost, je bil vzor tovariša, ki ni imel sovraznika v zagorski dolini. V Zagorju si je postavil dom, v katerem je vladal pravi katoliški duh. Sam je do svoje boleznini redno pristopal kot član Apostolstva mož k mizi Gospodovi. V njegovo hišo so prihajali le katoliški listi. Slovenčev naročnik je bil nad 40 let in je bil eden najstarejših naročnikov iz Zagorja Vseskozi je bil član SLS in vnet pobornik in podpornik v vseh naših organizacijah. Odlikoval ga je izreden spomin in je legel z njim lep kos zagorske zgodovine. Pogreb blagopokojnika bo v nedeljo ob 5 popoldne. Naj mu sveti večna luč! Užaloščenim svojemcemo naše globoko sožalje.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi bruenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Pismo z južne zemlje

Buenos Aires, 23. aprila.

Velika je naša dežela in zato seveda tudi polna novic. Že pred dobrim mesecem sem se poslovil od župnije sv. Antona, kjer sem bil dve leti kaplan. Preveč dela mi je župnija nalažala in premalo prostega časa mi je pustila za delo med našimi rojaki in sem postal ... brezposeln! Čudno, kaj, gospod brezposeln! ...

No nič nevarnega. Zato mi ni bilo treba pasu nič bolj zategniti. Saj se vedno dobi kakšna »čangita« (tako se imenuje zaposlitev, ki se dobi le za en dan, dva). Pa se tega mi ni bilo treba, da grem v »campo« iskat dela. ... Kot nešteto rojakov, ki so jih prav take okolnosti gnale po vsej deželi. Namenil sem se torej ven po republiko, da obiščem rojake in sorodnike. To pot sem jo ubral na sever: v Cordobo in Rosario.

Cordoba je mesto s tri sto tisoč ljudi na podnožju precej visokih gor (čez 2600 m). Našik rojakov živi v mestu in okolici kakih 500, a so tako zelo raztreseni, da je kako uspešno društveno delo zelo oteženo. Imajo dve društvi: Jugosl. podporno in Iskra. Obe društvi tožita, iz nimata nobenega inteligentnega človeka, ki bi rešil hotel kaj žrtvovati se za napredek naše stvari. Naši ljudje so največ obrtniki in delavci. Je pa tudi par primeroma dobro vpeljanih trgovin. Neka gostilna se pa ponaša celo z drznim napisom »Slovensko-hrvaški dom« in to prav blizu glavne postaje.

V Cordobi je veliko Belokranjcev. Nekateri vozijo tramvaj. Vseh nisem dobil pred oči, čeprav sem nekatero skušal najti.

Pač pa sem doživel dogodek, vreden spomina. 30. marca je namreč umrla v 27. letu starosti šolska sestra Hozana Genorio, ki je prva smrtna žrtev med našimi redovnicami v tej zemlji. Rojena je bila pri Stični. Pred tremi leti je prišla sem, polna veselja in življenja in vneema za apostolsko delo. Pa polovica njene bivanja v tej zemlji je bilo — na postelji. Zadoječa pol leta v bolnici v Cordobi, popolnoma osamljena. Nikdar ni čula naše besede. Zato pa ni moglo popisati veselja, ki ga je doživela ob mojem nepričakanem obisku. Menda je ravno tega čakala, kajti dve uri kasneje je že bila v večnosti. In še pot božje previdnosti je to vodila, kajti čež je bil ono jutro, ki mi je preprečil izlet v planine. Drugi dan bi seveda že ne dobil več sestrice. ... Vsa mirna je zaspala v Gospodu in počiva v grobnici sester, ki vodijo bolnišnico, kjer je umrla.

Namenil sem se malo v planine. Pa nazadnje mi je še časa za obiske pri rojakihi zmanjkalo in so planine ostale za bodočnost. Le od spodaj gori sem jih gledal in so se mi videla prav kot Gorjanci iz Metlike. Dežela okrog Cordobe je močno trpela od suše, ki je pa končala spet z brezkončnim deževjem. Ko je po suši narava spet ozelenela, so privrlele kobilice in spet pojedle listje, ki je to leto že tretje pogolno.

Na sredi poto do Cordobe (700 km) je Rosario (600.000 prebivalcev), lepo in bogato mesto, središče provincije Santa Fé. Tudi tam je Slovenec obilo. V mestu in bližnji okolici jih bo 500. V »Bariju« je las Delicias jih je premnogo v »sladkem delu« opekarnarjev. V Saladillu imajo največ hišic in tam se pripravljajo tudi slovenska šola. Ljudje so pokazali obilo zanimanja in naš konzul Branko Rubeša, ki ga vsi rojaki zelo cenijo, se na vso moč trudi. Žal je naših ljudi premalo, med Hrvati pa tako malo zanimanja. Hrvatov je le v Rosarioju in v okolici precej tisočev. Slovenci imajo društvo Triglav. Tudi tam so sami preprosti neolani ljudje in store z dobro voljo, kar morejo. Vsa to dobro je med njimi, da ni nobene razcepljenosti.

Tamkaj sem srečno našel svoje osebne sorodnike s Črnege vrha nad Idrijo. V Rosarioju imajo naše sestre penzionat za visokoolke. Dolgo časa so si prizadevale, da bi začele s slovensko šolo, pa šele sedaj se zdi, da je prišel čas, ko bo mogoče poskusiti z delom.

Ne daleč stran je San Lorenzo, kjer vodijo naše sestre agr. šolo. Prav te dni so napravile še en korak, zelo daleč. Prav v Paraguayu v Asuncion, kjer so prevzele bolnišnico. Žal, da jim sedaj moči primanjkuje, čeprav so se njihove sestre že pomnožile za štiri tukajšnje domačinke. Sedaj moramo še tem bolj glasno prositi, da nam še kaj sester pošljejo, ker so se odprli novi vidiki za delo med Slovenci. V Rosarioju upamo na šolo. V Buenos Airesu samem se je pa tudi ponudila izredno ugodna prilika. Prav v Villa Devoto, kjer je slovensko središče, je župnik po naročilu kardinalovem poklical naše sestre in jim ponudil farno šolo, katere bi pa mogla imeti tudi paralelke za Slovence. To je seveda naš vso pomembno, ker na ta način nam bodo tukajšnje oblasti same ustvarile to, kar je najvažnejše in obenem bodo naše sestre dobile zanesljivo oporišče v glavnem mestu samem.

V naši koloniji tukaj nimamo izrednih novic. Malo razburjenja je bilo zaradi naše šole, katero so nam oblasti zaprle. Čudno, kaj! Nemci so pa dali povod. Odrekli so namreč, da so nemške šole učile otroke tako, da španskega slova ne znajo (kar je mogoče zunaj v deželi, koder so kompaktne nemške naselbine). Na vprašanje, kdo je vrhovni predstavnik republike, so odgovarjali ... roci, da Hitler. ... Vse to je prišlo na dan. In tako smo tudi mi prišli v klešče, ki so pa sedaj že popustile, ko se je pojasnilo, kako in kaj. Sedaj je stvar že v starem teku, le da se je vse bolje pripravilo in bo naša šola imela tudi internat za nekaj otrok.

Pretekli mesec smo priredili nedeljski izlet v Berisso kot lani in z enakim uspehom. Dež nas je neusmiljeno pral in nam zadržal doma kristijane, ki se seveda slabe poti veliko bolj boje kot hudiča. ...

Tudi velika noč je bila v dežju. Pa vendar se je zbralo za čuda veliko ljudi k maši, kjer so nam pevci prekrasno zapeli.

Sedaj pa Boga prosimo, naj nam da lep dan 15. maja, ko bomo imeli sv. birno. Pa je tudi sicer skrb, kako prav pripraviti stvar, ker so nekateri starši postali strašno brezbržni. Zadoječa nedeljo majnika bomo pohiteli v tukajšnji Lurd, kjer bo popoldne shod z lursko procesijo.

Pomembna stvar za kolonijo bo radijska ura, katere se pripravljajo. Vsak teden enkrat bi se oddajalo na kakih tukajšnji postaji, toda to stane mnogo denarja. Vendar vlada za stvar veliko zanimanje. Tudi od doma pridno poslušamo prenose. Mi Slovenci bi si seveda želeli nekaj več slovenske pesmi in pa domačih novic. Sedaj smo radovedni, kako nam bo služil prenos po novi postaji, kakor je bilo napovedano za 30. april.

Kakor sem v začetku omenil, sem »brezposeln«. Ko boste pa to pismo brai, bom že spet med zaposlenimi. Sprejel sem namreč mesto kaplana v župniji Sv. Rose, kjer bom imel veliko več časa na razpolago, da se bom ukvarjal z našimi stvarmi, kot mi je bilo to mogoče pri sv. Antonu. Naj bo to zapisano zaradi tistih, o katerih sem zvedel, da so si izmislili, da »so me spodili« ... Take novice so bile bade v Metliki. ... Torej prosim, da naj kar nič ne bode v skrbh zame. Moj novi naslov je: Hladnik Janez, Pasco 431. Buenos Aires.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Načrt zakona o gosp. svetnikih

Klub trgovskih akademikov v Ljubljani je podal svojo izjavo k načrtu zakona o gospodarskih svetnikih, iz katere posnemamo:

Klub predlaga, naj se pri opisu dolžnosti in delokroga pooblaščenih gospodarskih svetnikov se izrecno navede, kateri posli (po obstoječih zakonih obvezne revizije, stalna nadzorovanja in upravljanja imovin) naj bi bili prvenstveno rezervirani za gospodarske svetnike. Drugače naj se pa ukine ves dosedanj način revizije in nadzorovanja kot neodgovarjajoč sistem in na njegovo mesto predpiše za vse važnejše gospodarske ustanove nov način nadzorovanja, ki naj bi bil v celoti ali vsaj v prvi vrsti rezerviran za gospodarske svetnike. Veti naj se tudi določilo, da je smatrati pooblaščenega gospodarske svetnike avtomatično tudi za sodne izvedence v knjigovodstveni in trgovskoadministrativni stroki.

Glede kvalifikacije se sklicuje klub na poslovanje revizorskega urada pri zagrebški Trgovinsko-industrijski zbornici, ki polaga največjo važnost na dolgotrajno prakso ter zato predlaga, naj se prizna kot kvalifikacija tudi absolvirana trgovska akademija v državi, odn. v inozemstvu ter je tak absolutorij nostrificiran. Nadalje predlagajo še podaljšanje prakse na 10 let, od tega 5 let na vodilnem položaju.

Kar se tiče nagrade za delo gospodarskih svetnikov, predlaga klub, da se naj ugotovi kot nagrada: 1. po sporazumu s strankami; 2. po 400 din dnevni- ce v primerih, ko vrše poverjeni posel na zahtevno oblasti, leto tudi za posel, izvršen po nalogu podjetja, če za nagrada ni prej sporazumno določena, in 3. redni periodični honorar po predpisu naredbo- dajne oblasti za stalno nadzorstvo nad delom gos- podarskih podjetij in ustanov in isto za poverjeno upravljanje imovine gospodar. podjetij in ustanov.

Zaposlenost v Sloveniji

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdelal statistiko svojih zavarovancev po strokah za mesec marec in posnemamo iz nje tole: Letni prirastek (od marca 1937 do marca 1938) znaša 6,5% in je največji v gozdnožagarski indu- striji 16,28, tekstilni industriji 5, kovinski 7,74 in industriji za predelovanje lesa 11,72%. Značilno je, da tekstilna industrija ne napreduje več v letem času kot zadnja leta. Letni prirastki polagoma nazadujejo.

V evropskem pogledu je najbolj napredovala za- pisenost v gradbeni industriji in sicer za skoraj 50%, v industriji kamenja in zemlje (opekarne, kamnolom) za 10,4% in v tekstilni industriji za 1,3%. Vidnejše je nazadovanje le gozdnožagarska industrija za 2,57%.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 22. april kaže tele najvažnejše postavke (vse v milijonih din, v okle- pajih razlika v primeri z izkazom za 15. april):

Aktivna: zlato v blagajnah in inozemstvu 1812,96 (+ 12,2), devize izven podlage 408,5 (plus 1,4), posojila: menična in lombardna 1564,9 (minus 22,0).

Pasiva: bankovci v obtoku 5736,67 (minus 51,585), obveznosti po vidu: drž. terjatve 33,0 (mi- nus 9,4), žiroračuni 1591,36 (+ 5,34), razni računi 1134,5 (+ 59,26), skupno 2758,84 (+ 51,9).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8495,5 (+ 0,37), skupna podlaga s primom 2329,65 (plus 15,7), samo zlato v blagajnah s primom 2299,55 (+ 7,7) milj. din, skupno kritje 27,23 (27,23)%, od tega samo z zlatom v blagajnah 27,06 (26,97)%,

Bilance

Hranilnica dravske banovine

Rezervni skladi zavarovalnice so se lani povečali od 10,96 na 12,7 milj. din. Vloge na knjižice in tek. račune so na koncu leta 1937 znašale 164,5 milj. din. Na aktivni strani je narasla razpoložljiva gotovina na 30,1, kratkoročne naložbe pri denarnih zavodih na 23,9 milj. din. Povečala so se nadalje tudi hipotekarna posojila in vrednostni papirji, zmanjšali pa dolžniki in tek. računi. Lastne nepremičnine hranilnice so izkaza- ne s 7,1 milj. din. Razne dotacije in odpiši leta 1937 so znašali 2,4 milj. din.

Hranilnica upravlja med drugim tudi Ustanovo za neozdravljive bolne. Iz obresti te ustanove je prejelo 54 neozdravljivo bolnih mesečne podpore v skupnem znesku letno 23.367,50 din. Podeljevanje novih podpor neozdravljivo bolnim pa je ustavljeno, ker je hranilnica slenila, da bo iz sredstev te ustanove votala do 500.000 din za nakup radija ter ga poklonila ban. zavodu za raziskavanje raka in zdravljenje za rakom obolelih bolnikov. Priprave za to so vse končane in upati je, da bo radij v najkrajšem času nabavljen in bo omogočeno delovanje te vevlačne socialne in- stitucije.

Banovinska hranilnica bo sodelovala aktivno in s sredstvi tudi pri zgradbi moderne galerije in pri name- stitvi Akademije znanosti in umetnosti. S tem bo hranilnica najlepše pokazala svojo voljo, da noče biti samo gospodarsko pridobitno podjetje, temveč tudi odlični- sotrudnik pri kulturnem napredku naroda.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

XVIII. redni občni zbor je imel včeraj, dne 29. t. m. pod predsedstvom gospoda A. Šarabona Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani. Občni zbor je sklenil čisti dobiček v višini 2.926.518,28 din razdeliti po dosedaj običajnih na- čelih. Dotirani so bili zlasti razni fond i z večjimi zneski. Delničarjem bo blagajna izplačevala od 15. maja dalje 10% dividendo z odbitkom di- videntnega davka.

Vloge na knjižice so v letu 1937 narasle za 20 milijonov na 78.175.642,86 din, upniki pa za 8 milijonov na 199.911.657,75 din. Ostali posli so se gibali v dosedanjem okviru.

Jadranska plovdba na Sušaku. Računski zaključek za 1937 izkazuje neznatno povečanje bruto donosa od 27,25 na 27,5 milij. din pri skoraj neizpremenjenih stroških. V bilanci so narasli upniki od 8,5 na 10,8 mi- lijonov, vrednost brodovja je izkazana s 104,0 (104,2) milj. din, dolžniki s 35,74 (44,07) milj. Bilančna vsota 160,13 (155,7), čisti dobiček brez prenosa 4,5 (4,1) milj. din.

Agencija Avala leta 1937. Iz poslovnega poro- čila Agencije Avale za 1937 posnemamo, da je družbino poslovanje lani izkazalo povečanje do- hodkov od 6,7 na 6,9 milj., istočasno pa so stroški narasli od 6,97 na 7,05 milj. din. Račun z gube in dobička izkazuje za lansko leto pri donosu 6,9 milj. s prenosom z gube 0,5 milj. din, dočim je zna- šala z gube iz 1936 0,38 milj. din (s prenosom vred). Glavnica znaša 5, upniki 1,2 milj., med aktivni so dolžniki izkazani s 4,03, radijska postaja s 1,43 milj. din.

Tekst na kmečkih menicah za likvidnost. V zvezi z uredbo o taksnih olajšavah za menične za- dolžitve denarnih zavodov in zadržug po specialnih kreditih pri denarnih zavodih, Narodni banki in Privilegirani agrarni banki je predpisal sporazum- no z Narodno banko enoten tekst trditve, katero morajo denarni zavodi in zadržuge staviti na sam menični blanketi zaradi izkoriščanja taksnih ugod- nosti. Teket je naslednji: »Specialni kredit pri Na- rodni banki — Uredba M. S. št. 937 z dne 25. no- vembra 1937, leta« ter se izpisuje na gornjem ogli menice, kjer je natisnjena vrednost takse, vsebina tega teksta se potrjuje po zavodu, ki predlaga menico v eskont, pa tudi s strani Narodne banke.

Podpore iz sklada za oljnatu seme. Po na- vodilih ministra za trgovino in industrijo se bodo dajale podpore iz sklada za oljnatu seme: a) za razliko v ceni pri nabavi boljših vrst semena bodisi z nakupom bodisi z raznoizžitvijo na večjih po- seetvih, katero seme se bo plačevalo po cenah, ki so višje od nominalnih in bo dano semeje intere- sentom po normalnih cenah ali brezplačno za vrši- tev ogledov pri kmetijskih posetajah ali posamez- nih. Nabavljal in kontroliral bo to semeje Pri- zad. b) Za nabavo strojev za čiščenje semena za- drugam producentov. c) Za nabavo aparature, knjig

Danes premiera briljantne komedije

KINO SLOGA telefon 27-30

Kavarna Metropol

Young in Tyrone Power. Ta film je film razkošja in elegancije v luksuznem hotelu. Napete scene v elegantni igralnici — Film v nemškem jeziku.

Parada smrti

Najboljši in najbolj napeti vojni film z odličnimi filmskimi igralci Warner Baxter, Friedrich Maron in June Lang

Kulturni obzornik

Casopis za zgodovino in narodopisje 1938, snopič 1

Casopis za zgodovino in narodopisje, ki iz- haja že 32. leto v Mariboru, spada nedvomno med naše najboljše znanstvene časopise, ki zahte- va vse podpore od občinstva, kakor tudi od po- klicnih čuvarjev kulturnega dela zlasti še na naši severni meji. V tem prvem snopiču, ki obsega 64 strani — 32 priloge, je na uvodnem mestu donesek urednika prof. F. Baša, arhivarja banovin- skega arhiva, k zgodovini Gornjegrajskega, nam- reč — razbor in komentar zanimivega orisa go- spodarskega stanja Gornjega gradu v zadnjem de- setletju XVIII. st., ki so ga oblasti morale pre- dložiti l. 1802. osrednji državni oblasti v svrhu ne- kakšne statistike. Koncept tega poročila se je ohranil v arhivu gornjegrajske gosposčine, ki ga je zdaj po razdelitvi arhivarij dobil mariborski arhiv. Iz te obravnave je vidno stanje te gospo- sčine v tedanjem času, kar bo še v več spisih ob- javljal in dopolnjeval avtor razprave. Druga raz- prava pa je študija slavista dr. A. Breznika, ki zdaj na tem mestu nadaljuje svoj razbor starih elovenskih slovarjev. Kakor je že svoj čas razbral Pohlina in Jarnika, je zdaj obdelal Gutsmanna in Murna ter njunim slovarjem poiskal vire. Raz- bral je vse tiskane vire, obenem pa skušal po- iskati tudi njihove lastne zapise, pa tudi lastne besedne tvorbe. Obenem ugotavlja tudi, kaj je od lastnih tvorbo prešlo v živ jezik, oziroma celo v druge slovanske jezike. Razprava se bo nadalje- vala, ter bo tvorila dober temelj vsakemu nadalj- njemu slovanskemu leksikografu. To bi bili glavni razpravi, ostalo pa so znanstvene beležke: tako Saria načena vprašanje o pristnosti celjskega »moriškega vojaka«, kakor se je vprašanje ne- pristnosti pojavilo v širšem svetu. Več izvestij je

posvečenih ptujskim starinam. Mravljak nava- ja dokumente sodbiva v Dravogradu. Glonar pa je našel vir vestem o tepenju ruske žene kot nasladi iz slovanskega polopisa Herbersteina. Prav tako je našel tudi izvor fraze »kritični dnevnik«. Bogat je spisek ocen, med katerimi bo širše kroge za- nimala Bašova kritika Kreftovega uvoda v »Ve- liko puntarije«, ki je preveč enostranska in ne zajema pravilno problema kmečkih puntov.

Posebej pa moramo opozoriti na prilogo, v kateri bodo postopoma obelodani vsi važnejši dokumenti (zlasti letaki) osovbojenja Maribora pred 20. leti. Zbirka bo tako vsebovala vse gra- divo, karakteristično za narodnostne boje ob naši severni meji, ter bo brez dvoma najvažnejša pu- blikacija v tem pogledu. Člani Zg. društva in na- ročniiki bodo prilogo dobivali brezplačno, prav tako novi naročniki, ki se naroče v teku l. 1938., na poznejše člane pa se ne bo moglo ozirati. Ves arhiv bo obsegal 20 tiskovnih pol ter bo pozneje stal v knjigi 100 din. Zato opozarjamo zdaj vse prijatelje Maribora, da se še pravočasno naroče na Casopis za zgodovino in narodopis, kar stane letno 50 din. Obenem opozarjamo na izdajo Malistrovih spominov, ki jih bo izdajala ista za- ložba in bodo stala 40 din.

Kulturno politični problemi Julijske kra- jine. Pri nas, ki zremo na narodna, zlasti manj- šinska vprašanja zgolj s političnimi očmi, je časopis »La Porta Orientale« (Vzhodna vrata) kaj malo znan. In vendar je ta revija, ki izhaja v Trstu že osmo leto, silno važna, ker ima nam- en osvoboditi Julijske krajine tudi kulturno utemeljevati. Že ime založbe potrjuje ta pro- gram. Izšel je prvi letošnji zvezek za januar in februar. Vsebina je kaj zajemljiva za poli- tika in kulturnega zgodovinarja. Predvsem je

La Porta Orientale, Trst, letnik VIII., založba prostovoljcev in vojnih poboljšencev iz Jul. krajine.

Čistilna moč ODOLa je neprekoaljljiva. Aromatično varstvo Vaših ust oskrbi na najboljši način ODOL.

in drugega materiala zaradi preiskovanja kakovosti olj. semenja, d) Za dajanje podpor kmečkim poiz- kusem in kontrolnim postajam in drugim ustano- vam za vršitev raziskovanj olj. semen. e) Za odkup in tisk knjig, letakov in navodil za gojitev olj. rast- lin. Prvenstveno bodo dajane podpore za mate- rialne izdatke. Skupno bodo znašale te podpore do 10% od salda oljarskega semenskega sklada. Po- slovanje ima v roki Prizad.

Nova delniška družba. V Belgradu je bila usta- novljena nova delniška družba: Nestor, tvornica precizne mehanike v Belgradu. Glavnica znaša 1,2 milj. din (1200 delnic po 1000 din). Vpisuje se pri Smederevski kreditni banki do 5. maja. Pri vpisu je plačati 25% in 10% za ustanovitvene stroške, ostanek pa najkasneje leto dni po ustanovitvi druž- be. Ustanovni občni zbor bo 5. maja.

Pogodbena zavarovanje v naši državi. Kot ponatis iz Glasnika Zdrženja aktuarjev je izdal g. Ivan Premel razpravo »Pogodbena zavarovanje v naši državi«. — Avtor razpravlja predvsem o pogodbeno-zavarovalnem pravu v naši državi. Prinaša pa številne podatke in pregled o prisilnem zavarovanju. Nato podaja pregled zakonodaje za slovensko-dalmatinsko področje, za hrvatsko-slavonsko področje ter za srbsko področje. Obsežno analizira z vseh vidikov posamezne važnejše predpise.

Borza

Dne 29. aprila.

Denar

V zasebnem klirungu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Za- grebu in Belgradu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v zasebnem klirungu v Ljubljani ostal neizpremenjen na 8,61—8,71, v Zagrebu na 8,585—8,685, v Belgradu na 8,5880 do 8,6880.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28,25—28,95, v Belgradu 28,50 denar.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14,40 do 14,00, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo in konec maja ter sredo junija 14,35—14,55.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5,350,733, v Belgradu 6,758,000 din. V efektnih izkazuje Bel- grad prometa 2,064,000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2413,16—2427,76
Berlin 100 mark	1742,03—1755,91
Bruselj 100 belg	729,70—734,76
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	215,81—217,87
Newyork 100 dolarjev	4299,76—4396,07
Pariz 100 frankov	132,76—134,20
Praga 100 kron	150,74—151,84
Trst 100 lir	227,20—230,28

Curih, 29. aprila. Beograd 10, Pariz 13,42, London 21,68375, Newyork 434,11-16, Bruselj 73,15, Milan 22,875, Amsterdam 242,05, Berlin 174,90, Dunaj 46.—, Stockholm 111,75, Oslo 108,95, Kopen- hagen 96,80, Praga 15,13, Varšava 82,20, Budim- pešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,5875, Buenos Aires 114,25.

ZITO

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% inve- sticijsko posojilo 90—101, agrarji 62—63, vojna

škoda promptna 480—482, begluške obveznice 92 do 94, dalm. agrarji 92—93, 8% Blerovo posojilo 96,50—98, 7% Blerovo posojilo 92—93, 7% poso- jilo Drž. hip. banke 99—100. Delnice: Narod- na banka 7300—7400, Trboveljska 200—210.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99,50—100, agrarji 62,25—63,50 (63,50), vojna škoda promptna 480—482, begluške obvez- nice 92 denar, dalm. agrarji 92,25—93, 4% sev. agrarji 62,50 denar, 8% Blerovo posojilo 96—97,50, 7% Blerovo posojilo 92,50—93, 7% posojilo Drž. hip. banke 99,50 denar, 7% stab. posojilo 98,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7.300 denar, Priv. agrarna banka 225 denar, Trboveljska 195 do 200, Gutmann 60 denar, Tov. sladkorja Beč- kerek 600 blago, Osj. sladk. tov. 105 denar, Du- brovačka 370 denar, Jadranska plovba 375—405, Oceania 600 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99,75—100 (100), agrarji 62,50—63, vojna škoda promptna 482,25—483 (482,50), za konec julija (481,50), begluške obveznice 93,75—94 (94), dalm. agrarji 92,50—92,75 (92,75), 4% sev. agrar- ji 62,50—63,50, 8% Blerovo posojilo 97,50—98 (97,25), 7% Blerovo posojilo 92,75—93,25 (92,75, 92,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 99,25—99,50. — Delnice: Na- rodna banka 7.340 denar, Priv. agrarna banka 230 denar (231).

Žitni trg

Novi Sad: pšenica bač 206—209, srem 205 do 207, bam 198—206, bač potiska 208—211; oves bač, srem 150—152,50, slav. 152,50—155. Tenden- ca čvrsta, promet srednji.

Sombor. Pšenica bač in bač okolica Sombor 204—206, gornja bač 205—207, srem slav 204—206, banaška 200—202, gornja banaška 205—206, bač ladja kanal 207—209, bač ladja Begej 206—208, bač in ban Tisa šlep 208—210. — Oves: 147,50 do 150, srem slav 148—152. — Koruza: bač srem 103—105, bač srem za maj detto. — Moka: bač og ogg 300—310, 285—295, 270—280, 240—250, 210—220, 125—130. — Otrobi: bač srem 108—110. — Fižol: bač beli 2% 190—195. — Tendence čvrsta. Promet 74% vagonov.

Živina

Živinski sejem na Vačah v okraju Litija, dne 25. aprila t. l. Cene za kilogram žive teže: Voli 5 din, krave za plemo 4 din, krave za meso 3 din, telice za plemo 4, telice klavne 4,50, bikli za plemo 5, bikli klavni 4,50, telice 6,50, ovce 3, koze 3, plemenske svinje 6, klavne svinje 7,50, mrjasci za plemo 6, mrjasci za meso 7, svinjice za plemo 8 din, kokoši 10, race 10, gosi 12, purani 12 din. Kmetijski pridelki: Pšenica 2,75, rž 2,30, ječmen 2, soržica 2,50, oves 1,90, koruza 1,60, proso 2,60, azda 2,60, fižol 1,50, grah 2, repa se- menska 32, seme krmske pese 14, deteljno seme 25, krompir 1, seno 0,75 din za 1 kilogram.

Mariborski svinjski sejem 28. aprila. Na da- našnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 174 svinj. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5—6 tednov stari po 75 do 100 din, 7 do 9 tednov stari 110 do 130 din, 3 do 4 mesece stari 150—210 din, 5 do 7 mesecev stari 390 din, 8 do 10 mesecev stari 420 do 490 din, 1 leto stari 710—820 din. Kilogram žive teže 6,50 do 7,75 din, kg mrtve teže 8,50 do 11,25 din. Prodanih je bilo 135 svinj.

pirala Slované v borbi proti Italijanom, je že obrabljena. Kako je Istra ohranila značaj ro- manske preteklosti, o tem ni namen govoriti v razpravi, ki prinaša narodnostno statistiko. Ste- vilke so številke. Zato spada bolj v okvir te razprave druga uvodna trditve, da če bi organi ljudskega štetja vpisovali prebivalce na podlagi materinega jezika in ne občevalnega (lingua d'uso, Umgangssprache), bi se ne godile tolikšne zlorabe. Pravilna je trditve, da je distinkat od- visno od uradnika, kakšen občevalni jezik komu pripiše. Seveda velja to prav tako recimo za slovanske uradnike kot za italijanskega. Zato si težko raztolmačimo »zlorabe« v sodnih okrajih z večino italijanskega prebivalstva, v šk o do italijanske narodnosti. V sodnih okra- jih Krk, Črns, Opatija, Rovinj (mesto), Buje, Piran, Pazin, Buzet, Motovun, Poreč in Labin navaja pravica padeč italijanskega prebi- valstva. Prav gotovo ni n. pr. v Rovinju delal ljudskega štetja kak hrvatski politični agitator. V odstotkih je italijansko prebivalstvo v dobi 1880—1910 močno naraslo v treh sodnih okrajih: v Lošinju, v Kopru in v mestu Pulju. Hudo bi prizadeli morda znanstveni sloves razprave, če bi dejali, da se to sedi tu godile »zlorabe« pri štetju, in bi hoteli porastek italijanskega prebi- valstva pripisovati na rovaš kakega vnetega uradnika-agitatorja. Zato je treba vedno posta- viti take trditve, ki drže i za ene i za druge, da ne priletlje nazaj kot avstralski bumerang. Sledi daljša ocena umetniške razstave na tržaškem gradu. Razstavljajo po večini doma- či tržaški umetniki. Ocena je precej laskava. — Ta zvezek »La Porta Orientale« zaključujejo bogati zapiski in knjižne ocene. Če bi prostor dopuščal, bi se bilo vredno tudi ob njih ustaviti, ker dajo pobude za marsikak razmislek, za po- trebno medsebojno razčiščenje in kulturno do- polnjevanje. Da bi »La Porta Orientale« k le- temu doprinesla svoje, voščimo njej in sebi. B. R.

Kitajski četniki zoper japonsko armado

Evropski časnikar popisuje boj kitajskih četnikov z Japonci

Časopisi so že nekajkrat poročali, da so Kitajci začeli zadaj za japonsko armado oboroževati kitajsko prebivalstvo ter organizirati četnike, ki Japoncem prizadevajo velike škode in krvave izgube. O tem poroča evropski časnikar, ki se mudi v Pekingu pri japonskem poveljstvu. Iz njegovega poročila posnemamo najzanimivejše stvari:

Časnikar je moral seveda dobiti posebno dovoljenje od vojaške misije v Cingtau in se je moral pisмено zavezati, da sam prevzema odgovornost, če bi na svojem popotovanju iz Cingtau do Cinanfu izgubil življenje ali pa bil kakorkoli poškodovan. Stvar je torej nevarna zadeva. Nato pa poroča:

Čudno se človeku zdi, če eliši, da zadaj za japonsko fronto nastopajo kitajski četniki, če seveda sploh moremo govoriti o fronti v evropskem smislu. Take fronte namreč sploh ni. Pri svojih ofenzivah japonske divizije nastopajo najprej ob najvažnejših prometnih zvezah, jih zavarujejo in zasledujejo najvažnejše kraje. Le redkokdaj se dogaja, da bi japonske čete v široki fronti obnem zasledile tudi podeželje, kjer bi za Japonci ne ostalo nobenih sovražnih čet več.

„Mobilne čete“ za fronto

Med posameznimi kitajski, ki jih Japonci zabijajo v neizmerno veliko kitajsko deželo, ostajajo veličastna ozemlja vojaško docela nezasedena. Zadaj za japonsko fronto so še vedno velika okrožja, kamor še nikdar ni stopila noga japonskega vojaka. In v te bolj oddaljene kraje za fronto se zatekajo kitajski četniki. Razpršene kitajske čete, ki so se Japoncem umaknile na stran in so seveda še vedno dobro oborožene, se preoblečejo v civilno obleko ter se za fronto kmalu združijo v četnike. Raznih oboroženih tolp na Kitajskem celo v mirnem času ni manjkalo, močno pa so narasle sedaj, ko je kitajska vlada oborožila kitajsko ljudstvo.

Iz svojih oporišč te čete vodijo malo vojsko zoper Japonce. Pod takim vojskovanjem seveda tudi kitajski kmet močno trpi. Ta mala vojska »mobilnih čet« se vojskuje na razne načine. Četniki pa se vojskujejo samo v civilni obleki. To vojskovanje je deloma organiziran vojaški nastop

poklicnih vojakov, ki so zlasti v malem vojskovanju dobro izurjeni. Svoja povelja in navodila pa sprejemajo brezščno od svojega glavnega stana, ki leži kje globoko notri blizu kitajske fronte.

Nedolžni kmetje

Ti četniki so na zunan docela nedolžni kmetje. Ti sebi nosijo le svoje repetirne pištole, pod dolgim plaščem pa imajo skrite ročne granate. Tako napadajo zadnje japonske zveze, etapne straže in etapna taborišča. Napadajo pa presenetljivo naglo in nenadno, tako da se Japonci komaj zavedo, pa je že po njih. Deloma pa je to vojskovanje le ropanje japonskih vojaških transportov, njihovega blaga, konj in orožja. Obnem pa delajo hudo propagando med kitajskimi kmeti zoper Japonce ter jih organizirajo v nove četnike.

Kitajski kmet sam od sebe se le redkokdaj odloči za četniško vojskovanje iz golega domoljublja. Pač pa grede med četnike tisti kitajski kmetje, ki jim je vojska pobrala vse njihovo premoženje. Ti pa grede radi. Drugače pa kmet, ki je še ohranil svojo zemljo in hišo, ne gre rad med četnike, pač pa včasih sam zaradi njih mnogo trpi. Če kje v ozadju Japonci udarijo na četnike, kar morajo vedno delati, zlasti zoper tiste čete, ki so najbolj nevarne, japonski vojak ne more razločevati, kateri izmed civilistov je nosil orožje in se bojeval, kateri pa je mirno obdeloval zemljo. Na zunan pa so za Japonce sploh vsi Kitajci enaki. In tako se izrekajo sodbne kar počez, kakor pač dela vsaka vojska, če jo od zadaj nadlegujejo četniki. Morda je bila hiša, ki so jo zažgali, lastnina nedolžnega in mirnega kmeta. Kdo ve? Človek bi dvomil, ali se zaradi razmeroma majhnega uspeha tega četniškega malega vojskovanja za fronto splečajo velike žrtve, ki jih mora prenašati kitajski narod in kitajska dežela.

Za sledovi četnikov

Tu ob vojaško važni šantungški železnici, ki vodi iz pristanišča Cingtau v deželno glavno mesto Cinanfu, je četniška vojska močno neprijetna. Neskončno dolgo sem se v živinekem vagonu japonskega transportnega vlaka cijazil po tej 350 kilometrov dolgi progi, ki je povsod kazala sledove vojnega opustošenja in razdejavanja. Železniške postaje so bile zavarovane z žičnimi ovirami in obdane z jarki, da so podobne malim utrdbam. Poslopja sama pa so kitajske čete, ko so se umikale, razstrelile.

Za vrečami peska, ki so v polkrogu postavljene okoli postaje, stoji japonske straže. Poslopja so zgorela, vodovodni stolpi pa so spremenjeni v kup razvalin, ki iz njih moli upognjeno železje. Ob železniški progi pa je posekano vsako drevo, vse grmovje, kjer bi se ob napadu mogli skrivati kitajski četniki. Vse je, kakor bi bilo obrito. To so sledovi kitajskega umika in japonskega varovanja proge. Vendar je še vedno dovolj sledov četniških napadov. Cela armada kitajskih kulijev pod japonskim vodstvom mora naglo polagati stolpne metrov tračnic, ker so kitajski četniki ob napadu razstrelili progo in iztrgali pragove. Kilometre daleč so četniki podžagali brzjavne drogove in razrezali žice.

Povsod pridno in naglo popravljajo škodo. Uniformirani Japonci »južnomandžurske železniške družbe« vlečejo dolge žice in postavljajo nove drogove, ki bodo jutri morda že zopet podrti. Kakih sto metrov od tod, za izkopanim nasipom in zaslonom iz rjave zemlje sredi neskončnih kitajskih polj pa leži oddelek japonskih strojnih pušk, ki ta dela varuje pred napadi kitajskih četnikov. V epohalji oddaljenosti od strojne in nepremično stoji nekaj kitajskih kmetov poleg svojih. Na glavi imajo kosmače kučme, oblečeni so v živomodre dolge suknje. Mirno kade svoje dolge pipe ter gledajo, kaj Japonci počno. Ali so morda ogledali in izvidniki kake čete, ki je skrita kje na oni strani polj na severu?

Samljiva svetlobna znamenja

»Poglej na malo tjakaj!« mi je velel japonski pešec, ki že nekaj ur z njim sedim na zaboji sredi vagona. »Ali vidiš tamle nad tisto vasjo zračnega znaja, ki se dviga? Te zmaje spuščajo

kitajski četniki za svoja znamenja, za svoj brzjav. Sedaj oni tam že vedo, da na tej postaji stoji naš vlak.«

Pri Kovcunu stoji pod paro japonski oklopni vlak. Stroj je sredi med vagoni. Poleg njega so tovrni vagoni, ki so vsi preluknjani od krogel. In teh vagonov pa skladajo japonski vojaki cepine, krampe, lopate, zavoje brzjavne žice in lesene japonske kopalne banje. Japonci mora namreč vsak dan imeti vročo kopel, kakršne je na kitajski fronti pogrešal ne le zaradi snage, marveč tudi zaradi zdravja.

Ob vlaku dirja kopica kitajskih kmetov, ki ponujajo Japoncem jajca. Na vseh glava se derejo: »Tamago! Tamago! Arigato!« Te japonske besede so že pobrali, da lahko barantajo z Japonci. Japonski topičarji dirjajo goloroki s svojimi konji po prahu in se smejejo.

Streli oklopnega avtomobila

V mirno etapno življenje pa naenkrat udari ostra komanda. Mimo našega vlaka se pripelje živo barvan oklopni avto na tračnicah. To je najvažnejše orožje za brambo železnice, kakršno Japonci na mandžurskih železnicah močno uporabljajo. To je motorni oklopni voz s strojnimi, ki se sicer premika po tiru, ki ga pa lahko enamejo s tračnic, mu brž nadenejo gumijasta kolesa, narkar lahko drži tudi po cestah.

Napeto smo vsi zrlji za oklopnim avtom, ki je oddrdal po gladkih tračnicah ter je izginil za ovinkom, za katerim stoji s slamo krita in iz flovice zgrajena kitajska vas. Strojevodja nategne jermen svoje jeklene čelade, vojaki pa se naslonijo skozi vrata svojih vagonov ter tiho poslušajo, kaj se bo zgodilo tam spredaj. Iz vagona železniških vojakov zadoni gramofon, ki poje najnovejšo tokijske popevke.

V tem hipu pa tam od spredaj, kjer stoji oklopni avto na tračnicah blizu vasi, zadone streli strojne puške. Vmes se drobi streljanje iz pušk. Iz lesenih streh udarijo plameni, ki prasketajo v

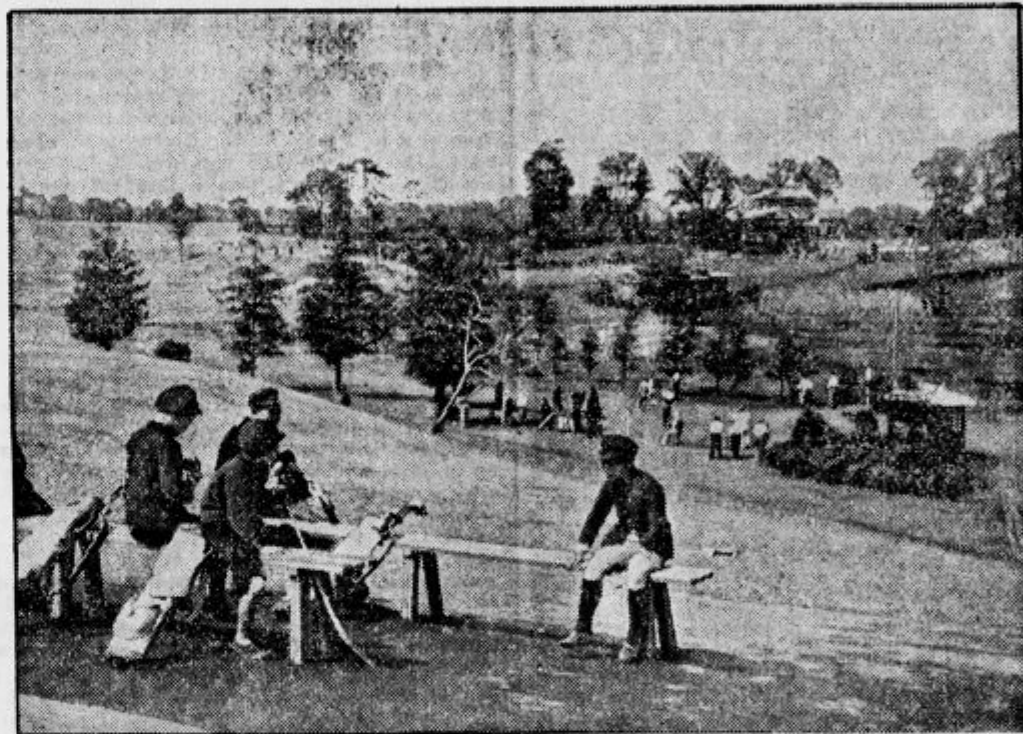
Mož v kletki. Pa ni zaprt, marveč se zdravi. Po teh žicah se pretaka električni tok visoke napetosti, kar je baje zelo zdravo za človeško telo, če je izpostavljeno temu vplivu.

smrtno tišino. Niti ena živa duša ne pobegne iz vasi, po kateri divja požar. Japonske straže so pravočasno odkrile nameravni napad kitajskih četnikov na japonski lesni transport. Kitajci so že davno izginili ter leže kje v kakem globokem obcestnem jarku, kjer jih nihče ne vidi, odkoder pa sami lahko mirno gledajo gorečo vas in japonski oklopni avtomobil, kateri jih je s svojimi strojnimi preganjal, ko so se umaknili.

Oklopni avto da svetlobni signal: »Proga je prosta!« Transportni vlak zažvižga in se odpelje v mrak gora, ki ob njihovih obronkih kakor bakle gore vasi, iz katerih so četniki napadali šantungsko železnico.

Londonški gasilec, ki so pri zadnji hitroetni tekmi dosegli rekord in so po svoji urnosti prekosili vse druge londonske gasilce. Ti možejo se v 58 sekundah prihiteli na pogorišče, medtem ko so pred desetimi leti še najhitrejši gasilci za tisto pot potrebovali 1 minuto 37 sekund.

Pogled na golgišče v južnem delu Tokija, kjer za olimpijado leta 1940 delajo stadion za 100.000 gledalcev.

Kako bo Rim sprejel Hitlerja

Dne 2. majnika bo Hitler prišel v Italijo, kjer bo v Rimu in Neaplju najslavesneje sprejet. Italijani delajo za ta obisk velike priprave. Na podlagi časopisnih poročil naj navedemo okras Rima v glavnih potezah:

Veličastna bo večerna razsvetljava v Rimu, kakor je pokazala že poskušnja pretekli ponedeljek. Le da bo na dan slavnosti same vse še bolj veličastno, ker bodo povsod visoke zastave in se bo po ulicah pomikala množica ljudstva.

Sprejemna postaja je že skoro končala svoje priprave. Vodoravno in navpično bo poslopje te železniške postaje veličastno okrašeno. V častni dvorani pa bosta dve stenski sliki kazali nemško-italijansko prijateljstvo. Ob vhodu bosta stali dve velikanski sohi, ki bosta predstavljali nacionalistično in fašistično revolucijo. Nasproti vhodu bo stal velik kip rimske boginje. Okoli in okoli pa bo vse v cvetju in preprohah.

Ko bo Hitler stopil iz postaje, se bo pred njim odprl največji rimski trg, ki je bil sedaj za to priliko nalašč zgrajen in urejen. Okoli in okoli tega novega velikankega trga pa bo ograja iz lovorovih rastlin in velikanških pinij. Vse pa bo čudovito okrašeno z zastavami in razsvetljeno. Na tem trgu bo zbirališče častnih vojaških formacij. Tudi nova zvezna cesta od postaje do vrat sv. Pavla, ki je po Hitlerju imenovana, bo okrašena z zastavami, ob njej pa rasto nizke pinije, ki so jih sedaj zasadi. Ob vratih svetega Pavla bo velik oder, s katerega bo rimski guverner pozdravil Hitlerja v imenu mesta.

Velikanski nasadi naznanjajo, kje se začneja prava cesta zmagoslavja. Na trgu Raudusculana so naredili pet velikanških vodometov, ki bodo čarobno razsvetljeni in v katerih se bo prelivala fantastična slika svetlobe in barve. Veliki šopi zastav krase Aventinsko cesto od Porta Cavena. Tukaj se dvigata dva močna stebra, nad katerima kraljujeta dva silna orla. Tukaj se začneja Via dei Trionfi — cesta zmagoslavja. Na enem stebri je savojski grb, na drugem pa kljukasti križ. Pri vhodu v Via del Impero — Cesarsko cesto stoji več metrov visoki prapor starih rimskih legij. Konstantinov slavolok in kolosej, ki zaključuje cesto zmagoslavja, se bosta kopala v razkošni razsvetljavi.

Čarobno lepa bo Cesarska cesta skozi rimske fore. Na levi se dvigajo razvaline Palatina. Tukaj bodo goreli odprti ognji, ki se bo v njihovem siju kopala orjaška zgradba beneške palače in vseh drugih palač na beneškem trgu. Ta trg je trg fašističnega imperija.

Glavne rimske ceste, ki kakor žarki hite na vse strani z beneškega trga, bodo seveda tudi

bajno razsvetljene in z zastavami okrašene. Zlasti lepa bo razsvetljava ob vhodu v kvirinalsko palačo, kjer bo Hitler stanoval. Bengalični ognji bodo razsvetljevali Via Nazionale, po kateri se bo Hitler 4. majnika zvečer vozil na postajo Termini, ko bo odhajal v Neapelj. Nad vse slikovita bo Piazza Esedra, kjer bo krasni vodnjak vse v svetlobi. Okoli tega trga stoji močni stebri, na katerih bodo visle mogočne zastave posameznih delov rimskega mesta. Tudi pred postajo bo velikanski stolp za zastave, iz katerega bodo na vse strani vihrale nemške in italijanske zastave.

Nad dvorano glavnega vhoda, ki leži med obema naprej potisnjenima stranskima kriloma, so zgradili ogromno zvezno steno, ki je rjavo okrašena, sredi nje pa je velik kljukasti križ na belem polju in rdečem ozadju.

Morje cvetja, v katerem se sedaj koplje večno mesto, bo še izpopolnjevalo čarobno sliko.

Kaj pravi kino

V Unionu

Lep in preprost je film »Finale«, življenje štirih deklet, ki žive v skupnem gospodinjstvu in skupno doživljajo trud in zabavo samostojnih poklicev. Je torej življenje modernih deklet v mestu. A to življenje mirne skupnosti preseka zapeljivce: dve dekleti se ujmeta v njegove mreže. Na sodišču pa se razjasni zgodba zapeljivca, ki so obtožili svojega pregreška. In znova se vsa četvorica deklet zateče v skupnost, v prijateljsko tovarištvo, iz katerega se tudi izlušči zrnec vrednosti tega filma. Režija igre ni trdno zastavljena, tu iz tam je občutiti precej vrzeli. — Smeh vzbuja igra ene od štirih »nemirnih deklet«, Lucie Englisch, a Theo Lingner in Hans Moser se odlikujeta po prvovrstni igri. Ta film je dunajski.

V Slogi

»Parada smrti« je film, ki zasluži, da si ga človek še enkrat ogleda, če ga je že kdaj videl. Obnavlja grozote in strahote iz svetovne vojne, junaštvo in mučeništvo prizadetih igralcev v poglavitnih vlogah, kot so June Langova, Barrymore, Mareh, Baxter podajajo z vso živostjo in natančnostjo tovrstnega ameriškega igralskega podajanja vse te pretresljive prizore. — Pričujoči film je že precej obrabljjen, in konca menda sploh ni več! Vsaj videti je tako, kot bi bil že odtrgan.

Št. 116.

Rešeni

Skozi gost dim in med množico borečih se teles je Cedric vdrl v sobo, kjer je prebivala Rovena. Že davno jo je minilo vsakršno upanje, da bi se mogla rešiti. V smrtni grozi je s križem v roki klečala na tleh in molila. Cedric je velel Vambu, ki ga je srečal zunaj na hodniku, naj spravi na varno Roveno, narkar je sam odhitel reševati svojega prijatelja Athelstana.

Ta pa se je bil med tem osvobodil brez tuje pomoči ter je planil na grajsko dvorišče. Tukaj je sredi pešice še živih brambovcv templar s konja ukazoval, naj spuste dvizni most pri glavnih vratih.

Ko so Anglosasi zunaj zagledali, da dvizni most pada, so kakor besni planili naprej, da bi že v kali zadušili vsakršno izpad in pa da bi si zagotovili večji delež plena preden bi grad docela pogorel.

Z obupnim besom so se vitez Briand in njegovi bojovniki bili s sovražniki, ki so navalili nanje. Sovražnikov je bilo mnogo več. Rebeka je sedela na konju, za njo pa je sedel saracenski suženj, ki jo je držal. Vključ silnemu boju med metežu se je templar gibal blizu Judinje in neprestano pazil nanjo. Večkrat jo je celo s svojim ščitom zaslonil.

Ljubljanska drama:

„Izpit za življenje“

Kolikor moremo soditi o najnovejši ruski drami, lahko s precejšnjo gotovostjo trdimo, da se je že povsem vrnila k starim vzorom — da hoče služiti življenju v najvišjem umestnem pomenu. Gledališka umetnost ni več agitatorska spremljevalka novega reda, še manj umetnost sama na sebi — tega ruski pisatelj nikoli ni hotel — ampak hoče biti lepa v prvotnem pomenu, da človeka prizadene, ga ne dviga nad vsakdanjost. To nam dobro dokazuje tudi V. Škvarčinov »Izpit za življenje«, ki je v slovenski uprizoritvi dobil že v naslovu svoj vsebinski pomen, v izvirniku pa stoji poudarek bolj na igri, ker se imenuje »Nočni pregled«. Pisatelj že na prvi pogled nič ne prikriva prijetne umske zabave z docela vsakdanjo snovjo; kar očito nam je nagneten na oder celo kopo življenja, toda iz vse te igre kmalu začne dihati čustvo, ki zveže posamezne dele v veliko resničnost, v veliko celoto, se razširi čez ozki prostor naših telesnih oči, da čutilno pred seboj človeštvo in svet. Tako se iz igre razodeva resnica, ki hoče življenje polpešati in olajšati, še več, hoče življenje tudi voditi. Seveda je to življenje nove Rusije, ki zavestno in z voljo pozablja na tisto, kar je bilo poprej, in hoče samo to, kar je sedaj. V tem je Škvarčinov »Izpit« bolj značilen, kakor je bilo »Tuje dete«; tam je življenje risal, tu ga oblikuje in mu daje dušo. Zato čutilno, da je v tem delu ljub vsemu znanjuncu videzu celo več drame kakor komedije. Saj gre za najvišje stvari, za to, kako si ohranimo življenje, da je dobro in vredno, kako premagamo malodušnost, ki prihaja iz naše slabe narave in od slabih ljudi. Včasih je to težko, tedaj je treba od nekega moči. Odkod, za to gre sodobnemu Rusu.

Pisatelj nam za zgled prikazuje skupino dijakov najrazličnejših značajev: pripravljajo se na svoj prvi šolski izpit. Nekateri med njimi že delajo izpit za življenje, zlasti dva: Stjepan Iljin, na katerem leži temna mladost in urojeno nagnjenje k slabemu, in pa šepava Ljuba, ki jo je življenje postavilo ob stran in se zdi, da ne bo nikoli deležna tiste sreče kot drugi. In vendar oba reši njun dobri vzgojitelj. Izpit za življenje delajo prav tako odrasli, celo stari ljudje. Glavni izpit dela profesor Anton Ivanovič sam, vzgojitelj in opora drugim, a sam najbolj potreben moči in tolažbe, zakaj ob istem času ga vara žena in se mu odtuji. Izpit dela odpušteni uradnik Vasilij Maksimovič Zverjev, ki je na stara leta zažutl v eobi pisateljski poklic, pije in piše na veliko skrb in nejevoljo svoje žene; ta mu napravi sicer mnogo zmed in vendar se vse dobro izteče, čeprav po njegovih mislih narobe. Vsak izmed teh ljudi pride do cilja, v kolikor veruje v svoje delo in v poklic, in v kolikor je tudi drugim resnično dober in potreben. Svet se res spreminja samo v svojem zunanjem redu, človek pa je ostal z vsemi bolečinami stari: kakor nekdanj ga boli namen in smisel življenja — in do sreče hoče.

Luč in senca je pisatelj razdelil tako jasno, da bi je tudi pisatelj starejše dobe ne mogel do ločnejše opredeliti — pravne življenjske vrednote so iste in nedotakljive kot nekdanj. Osnovno dejanje o dobroti in usmiljenju, zlasti igra med priročnostjo in brezsrčnostjo spominja naravnost na Dickensa. Osrednja bolečina: zakaj, čemu? pa je v jedru ruska. Samota, neizvestnost, ki jo čuti današnji človek sredi razredno izravnanih in umsko prebujenih množic je ista, kakor jo je čutil nekdanji izobraženec sredi prostornih planjav. »Cilja ni nikjer pred mano, duša pušta, prazen um; mene muči neprestano pustega življenja šum.« je stara pesem, ki jo ponavlja tudi današnji Rus. Neutolaženo srce išče vsebine in opore. To bolečino je Škvarčin posebej dvignil v mo gočni podobi: Na mostu čez Moskvu. Tu se v ekrebeh, ljubeh in obupu srečajo vse osebe, ki so usodno zvezane med seboj. V višini nad prepadom stresajo svoje muhe in sklepajo obračun nad življenjem. Med obupom in zmagovo vsee. Prav v tej podobi se dvigne odresila misel: Vzdržati na mostu do jutra; ko pride dan, človek lažeje izpregleda. Čustvo je treba premagati. Svet se hoče polopiti, govori o smrti — toda če dva človeka govorita o smrti, se že iz tega rodi življenje. »V življenje vsakega človeka pride temna noč.« pravi profesor Anton Ivanovič, »moje življenje je morda vendarle komu dobro in koristno.« Zato se odloči, da vzdrži. Ljudje se morajo ogreti drug za drugega v sočutni ljubeh. Ta brezbožna žalost in brezboštvo, to je pot na drugi breg in držaji nad globino so opora, dokler ne pride trdnjši most. Igra nam zato mnogo pove, kam se nagiba sodobno rusko življenje. Ni sam materializem, ni pozitivistično brezboštvo, ampak žepa po dušnem miru je tisto, kar ga giblje. Za enkrat se je človek zli s človekom v vdani dobroti in potrpljenju, njegovo srce pa se široko odpira prihodnosti. Preznačila sta za nas stara zakonca Vasilij in Marija Zverjeva. Oba vplivata dobrobrčno smešno, kakor da ne razumeta novega časa. Svet po njunem ros stoji na glavi in vendar je v vsem isti kakor nekdanj in vse opore za življenje prihajajo

tudi sedaj iz duhovnih zakladov prečiščenega duha. Pomembno se igra začena s Puškinovim »Prerokom« in se konča z besedami starega Zverjeva, ki govori mladini: »V življenju sem večkrat klečel in pal in si pobil čelo. A duše, duše nisem pobil. Otroci, če na vašo pot pade prah, smeti in nesnaga, ne posujte zaradi tega matere zemlje. In če se vam primeri, da bošle v jeseni naleteli na zoprne luže in mlake, spomnite se in ne pozabite, da na svetu morajo biti, teči in bučati reke, jezera in morja! Odpri in čista duša je sedanja in večna rešitev. Ali si preteklost in sedanjost nista podali rok?

Delo je na zunaj nekoliko razneseno, skoraj nanizano iz svobodnih komedijskih in dramskih odlomkov, včasih skoraj s silo vrženo na en prostor. Toda vse bolj čutilno, kako je ta dramska oblika na vse strani odprta, da ni vkljenjena v vsakdanjo, ampak v duhovno resničnost in se v njej šele organsko zaključuje. Njen dvojni obraz, mena uma in čustva, šale in resnice, razodeva svojstven življenjski in umetniški nazor: velika je moč tistega, ki se z veselostjo osvobojeznega dvigniti nad vsakdanjost in se iz nje zopet modro vrača v misel svojega bitja. Igra ni nikaka tragi-komedija v pomenu prejšnjih časov, ampak duh novega zdravlja in vere v človeka. Zdi se mi, da v ruskih razmerah mora vplivati neposredno vzgojno, saj še mi čutimo, koliko drobnih zvez s časom in razmerami je pisatelj uporabil. Nad vsem pa se dviga pesnikova srčna širina, s katero posluša utripe sedanjega človeka in ga rešuje iz malodušnosti. Toda dvoobraznost igre, ki človeške muke najrajši vklepa v smešno okolje in ki gledalca sproti razbremenjuje, je težka gledališka naloga. Vsebinska tehtnost je njen lahkoti izraz morata biti eno, ker nista prav nikjer ločena. Tu se zdi, da je zakopano ogromno delo voditelja igre in njegovih igralcev. Naša uprizoritev govori, da se prav nič tega dela ni izgubilo. Če smo kdaj mogli brez pridržka priznati kako igralsko delo, lahko rečemo, da je toplot dozorelo vse do skrajne možnosti. Kdor je gledal tudi drugo uprizoritev 28. aprila, mora priznati, da so vsi igralci brez izjeme dosegli pravo zmago v enotni in resnični vzorni igri.

Režiser in inescenar ing. arch. B. Stupica je vnovič izdelal prizorišče, ki jasno govori o njegovih izraznih moči v prostoru. Težko si je misliti, kako bi se moglo to deloma zaporedno, deloma navpično zloženo delo igrati drugače. Režiser na tem prostoru neprisiljeno zapleta in razpleta prizore ter jih ritmično giblje. Prav tako spremlja vsebinske poudarke s svetlobnimi spremembami. Njegov profesor Anton Ivanovič je zdrav, jasen in preprost, tudi čustveno iskren, dejali bi, da dovršen, če bi bil tudi dovolj močan recitator. Zato se prolog s »Prerokom« izgubi. Osvaja pa njegova srčna toplota. Ob njem je postala središče igre Ljuba ge. V. Juvanova — v osnovi sama pretresljiva skromnost, v čustvenih in dramskih preokretih pa zelo močna. Močno označuje od družbe zaznamovanega dijaka Iljina g. Lever, ki je brez dvoma največji mladi talent naše drame; toliko resnično umetniške okretosti že dolgo ni kazal kak drug igralec. Prikupno igra Nino geč. Levarjeva, posebno pa izvržno podčrtava smešnost poslovnega človeka Rozanov g. Saneina. Oster, skoraj do bolečine poudarjen model iz življenja prikazuje g. Jan v profesorju Vrhovskem, prav tako močan realističen lik je Natalija Petrovna ge. M. Danilova, pri drugi predstavi že bolj umirjen in toliko boljši. Pravi igralski dohodek pa sta priletla zakonca g. Nablocka in g. Skrbineš, prva zmagovita v neposredni pristnosti, kjer se humor in življenjska resničnost zlivata v nedeljivo dovršenost, in kjer se vsak udarec besede in kretnje prilike gledalcu kakor dobro delo, — drugi močan v pretehtani, razumsko doznani igri, ki more izraziti vse, kar hoče. Skrbineškov Vasilij je kot nekoliko zgodnji starček, oče in pisatelj samouk pokazal svojo resnično mojstrstvo, v katerem se mešajo toplota in rezkost, modrost in muhavost v resnično slikovitost. V prizoru na mostu sta oba igralca deležna še posebnega priznanja.

Tako smo v zadnjem času z našo dramo lahko zadovoljni, vidimo dober preokret k duhovnim potrebam sodobnega človeka. Ko čutimo, kako se povsed oznanja moč same rase in se širi njena oblast zaradi nje same, je tembolj potrebno, da se iščejo ljudje sami, da nad vsem, kar loči, zmaguje dobrotu in na razum oprto srce. F. K.

Iščemo

tehnika

absolventa Srednje tehnične šole ali slično, z večletno prakso v metalurški industriji. Ponudbe na upravo Slovenca pod »23/6690«.

Hugo Wast:

34

Zlato večnega Juda

Uradniki so imeli jasna navodila: sprejeti morajo vsakogar z nasmehom, izplačati vsakomur, kar mu gre, brez najmanjše pripombe. Odstraniti morajo vse težkoče.

In da ne bi bilo treba nikomur čakati, so odprli več okene in poslali uradnike iz drugih oddelkov k okencem za izplačevanje.

Zunaj se je število radovednežev množilo. Prodajalci tistih zakonitih lističev, ki žive od škandalov, so že ponujali posebne izdaje s fantastičnimi poročili: ni samo Južnoamerikanska banka prišla na kant, vrsta bo prišla tudi na druge še pred koncem tega tedna. In že so pisali imena: ta banka, ona banka.

Ta papir je množil zmedo in povzročal ne pričačkovano škodo. Toda ni bilo mogoče krotiti ga, zakaj svoboda tiska je nedotakljiva pravica vseh škodljivcev.

Kdor hoče zapreti usta takim pisnom, ima eno samo pot: kupiti mora njegov molk. Poklicati mora glavnega urednika in mu reči: »Dam vam deset tisoč pesosov, če zaprete gove.« Ta postopek je odvraten in hkratu brez koristi. Kajti če bo umolknil eden, se jih bo pojavilo deset, ki bodo vpili in se skušali prodati.

To opoldne je Rogelio Adalid po kopeli ves svaž in pomlajen razlagal v dvorani Jockey kluba nekaterim rojakom položaj argentinskega gospodarstva, ki mu je dal povod za tako naglo goptovanje v domovino. Toda ne on, ne drugi niso niti z besedo omenili banke Fernanda Adalida, ki se je te ure potapljala in grozila, da bo v valovih, ki jih bo povzročila, potopila še druge. Vsi so razumeli, da je banko nastrelil Rogelio, in tudi sam je začel čutiti, da je bilo njegovo dejanje nespodobno.

Zaradi tega danes ni mogel koseiti v hiši svojega brata. Škoda, da je moral izgubiti tisti izborni Pape Clement, tisti Chateau Iquem, tisti Cognac Napoleon.

Toda rešil je svoj milijon in ves svet je govoril o njegovi spretnosti.

Okrog enih popoldne ga je prišla radovednost po tem, kaj se je zgodilo. Poslovil se je od tovarišev in se je dostojanstveno z zaničljivo nesramnostjo človeka, ki živi v Londonu in ima svoj denar naložen v funtih ter vé za vse finančne skrivnosti na Lombard Streetu, odšel po Calle Floridi. Nekateri ljudje so ga prepoznali in zdelo se mu je, da ga občudujejo.

Ni bil gotovo prepričan, če ga bo Fernando predstavil predsedniku republike. Se bo pa predstavljal sam. Tako ne bo nikomur moral biti hvaležen za uslugo. In če bo finančni minister res odstopil, bo to zanj lepa prilika, da mu predsednik ponudi ministrski sedež.

Na Calle Reconquista so stale vrste stražnikov, ki so urejevale procesijo tisoč in tisoč vlagateljev, ki so šli proti vratom vseh bank, razen Angleške banke.

Rogelio je ponosno zadihal. To je bilo njegovo delo. Vse te banke padajo, ker jim on ni zaupal. Ta pa se je rešila, ker je on spraviil vanjo svoj denar, tisti dragoceni talisman, ki se je obnesel v toliko nevarnih trenutkih. Malo pred Južnoamerikansko banko je naletel na črno hrumečo množico. Ni bilo mogoče dalje. Ljudje so ga prepoznali in ni bilo treba niti besedice, pa so začeli vpiti nani:

»Lahkožveč, ničvrednoč, ničvredni državljani, zločinski brat. Tisočino bodo propadli zaradi tebe, a tudi ti boš dobil svojo kazen. Bož že videl!«

»To so delničarji, ki vidijo, kaj jih čaka!« je mislil.

Obrnil se je. Ni mu prišlo, da bi poslušal zmerjanje. Vrb tega pa je bila že pol dveh in bil je lačen. Stopil je v majhno rektavracijo na Calle

Celje

c Otvoritev prireditve CKT bo jutri, v nedeljo, ob pol 11 dopoldne v mali dvorani »Uniona«. Otvoritveni govor bo imel predsednik CKT g. župan Alojzij Mihelčič. Pri otvoritvi bo nastopil Celjski oktet pod vodstvom pevovodje in komponista g. Cererja Avgusta. Javnost prosimo, da se otvoritve udeleži polnoštevilo. Priskrbite si pravočasno vstopnice za prireditve CKT s tem, da vstopite v krog abonentov za vse tri gledališke prireditve. Sprčo živahnega zanimanja ni računati, da bi ostalo kaj prostorov na razpolago izven abonma. Prijave sprejema se do ponedeljka 2. maja knji-garna Gorjanc. Cene 100, 80, 60 in 30 din. Vsi abonenti dobijo v nedeljo pri razstavi blagajni svoje vstopnice in publikacije. Tam se sprejemajo tudi novi abonenti.

c Vsem upokojencem bo celjska pošta dostavila plače v ponedeljek, dne 2. maja.

c Apostolstvo mož in fantov ima jutri, na prvo nedeljo v mesecu, skupno sv. mašo ob 6 zjutraj v opatijski cerkvi s pridigo in skupnim svetim obhajilom.

c Kino »Metropole«. Danes »Zdravnik dr. Engel«.

c Redni letni občni zbor Društva absolventov drž. trgovskih sol v Celju bo v nedeljo, dne 8. maja ob 9 dopoldne v hotelu Unionu. Absolventi vlnudno vabljeni.

c Železna krogla ji je prebila kite desne roke. V četrtek ob 3 popoldne je padla pri delu težka železna krogla v tovarni Volta na desno roko 18 letni delavki Ogrizek Mariji iz Zavodne pri Celju in ji prebila kite.

c Kino »Union«. Danes »Napoli — mesto poljubov«.

Spot

Spomladi v naravo

Spomladanski izleti v planine so zelo prikupljivi. Kdor nima priložnosti, tudi še sedaj drsati s smučmi po visokogorskih smučiških potih Triglavu, pa vendar rad vidi planine, naj ne sedi v brezdelju ob prostem času doma in naj ne čaka na prihod poletja, ko se bo v toplem solncu povzpeli na skale naših domačih planin.

Sedaj v spomladanskih dnevih je najlepša priložnost za planinca, da se pripravlja na poletne planinske ture. V okolici Ljubljane in na Gorenjskem je vse polno visokega gričevja, ki služi planincem za trening. Tudi za plezalca je čas, da se pripravlja na mikavne ture čez previse in strme skalnate stene.

V nedeljo je prvi majniški dan. Vse bo hitelo v naravo, eni v Kamniško Bistrico, drugi na Ljubnik, tretji na Roblekov dom na Begunjski, ki je oskrbovan ob nedeljah in praznikih, Goliške koč vabijo na majniški izlet, Zasavje ima mnoge privlačne točke, Velika planina je še zasnežena, v Domu na Krvavcu prične s majem poslovati nova oskrbnica; tako da je še mnogo prilike za smučarje, ker je znova zapadlo dovolj snega. Smučarji bodo hiteli tudi v višje lege, kjer so še oskrbovane Staničeva koča, koča pri Triglavskih jezerih in Dom na Komni. V okolici teh postojank je v zadnjih dnevih zapadlo mnogo novega snega, snega ter je za smučarje — planince še vedno lepa prilika, da se razmahnejo na belih poljanah.

Planince je treba še posebej opozoriti na to, da uživajo edino člani SPD posebne ugodnosti v planinskih postojankah in pri vožnji na državnih železnicah. Kdor še ni poravnal naročnine za letošnje leto, naj pohiti, ker sicer izgubi članske ugodnosti. Oni pa, ki še niso vključeni v SPD, naj se čimprej vključijo, da s svojim skromnim prispevkom, ki se jim bogato obrestuje kot članom velik planinske organizacije, sodelujejo pri razvoju planinstva v naših slovenskih planinah.

Podrobne informacije daje in članarino sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova c. 4-1.

Razpis

Slovenski športni klub »Maraton« v Mariboru priredi v nedeljo, dne 8. maja 1938 ob 9 dopoldne propagandno lahkoatletsko tekmovalje po dolžnosti. Tekmovalje bo na prostoru SK Železničarja na Tržaški cesti. Tekališče je dolgo 427 m, ima dva nedvigljiva zavoja ter je pokrito z gnski. Pravico tekmovalstva imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov, življenjski v JLAZ. — Pisane prijave s prijavnino 1 din se osebno in točno je poslati na naslov: Smerdel Josip, Maribor, Gospoška ul. 23 do 2. maja 1938 do 12. Posneže prijave se sprejemajo proti prijavnini 5 din za osebo in točko. V ostalem se tekmuje po pravilih in pravilnikih JLAZ-a.

Točke in vrstni red tekmovalja:

1. Tek 60 m juniorji B in C (roj. 1926, 21, 22, 23) predtekmovalja.
2. Met koplja seniorji.
3. Skok v višino (pravico imajo jun. vseh kategorij in seniorji).
4. Tek 1000 m (pravico imajo jun. C in sen.) 5. Met kroglice sen. 6. Skok v daljavo (pravico imajo jun. vseh kateg. in sen.). 7. Tek 1000 m jun. B in C. 8. Met diska sen. 9. Tek 60 m finale. 10. Skok ob palici (pravico imajo jun. C in sen.). 11. Tek 5.000 m sen. 12. Stafeta 4 krat 100 m.

SK Ilirija (lahkoatletski sekcija), Lankontletski sekcija SK Ilirije sporoča, da bodo sekcijski treningi

na njenem igrišču za Kolinsko tovarno vsako sredo na soboto od 13 dalje. Vodstvo treningov je poverjeno trenerju g. Kleinu. Dolžnost vseh je, da se treningov polnoštevilo udeležujejo!

Hermežani — motociklisti. Ocenjevalna vožnja določena za 1. maj, se preloži na 8. maja t. l. s startom ob pol 10 pred Narodnim domom. Nadaljnja obvestila slede v časopisu. Načelnik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 30. aprila: 12 Plošča za plošča, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Plošča za plošča, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 14 Napovedi — 18 Za delopust (Igra Radijski orkester) — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Vuk Karadžić in Vuk Vrećević (Jovan Lipovac, prof.) — 19.30 Pregled sprejema — 20 O znanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Za zadnji april — 20.45 Nekaj laži, kdor jih verjame, pomoči mu ni! Pisan večer. Besedilo J. J. S. Sodelujejo člani rad. lgr. druž. Jožek in Jožek in drugi — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Igra Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 30. aprila: Belgrad: 20 Ruske romane, 21.10 Zab. konc. — Zagreb: 20 Opera — Praga: 19.30 Ork. konc., 22.30 Ples. gl. — Varsova: 20 Zab. progr. 22 Koncert pokrajinskih pevskih zborov, 22.35 Laska gl. — Sofija: 19.30 Klavir, 20 Zab. konc., 21.40 Laska in ples. gl. — 22.30 Nar. gl. — Budimpešta: 20.30 Ork. konc., 22.30 Cig. gl. — Trst-Milan: 21 Berlin, 22.10 Violina — Rim-Bar: 16.30 Puccinijeva opera »Turandot«, 21 Opera »Modra mazurka« — Dunaj: 18 Pevski konc. iz Celovca, 19.10 Ples. gl., 20 Zab. konc., 22.30 Filmska glasba — Berlin: 20 Orkester in zbor — Königsberg: 20 Orkester in solisti — Lipsko: 19.10 Veliki zab. konc. — Köln: 20 Prenos iz zabavišč — Frankfurt: 20 Orkester, možki kvartet in solisti — Monakovo: 19.10 Zab. konc. — Beromünster: 20 Igra — 21.15 Moški zbor, 22 Zab. in ples. glasba.

100 km za 14 Din

WANDERER

motocikli so nenavadno poceni v prometu.

Mešatice bencina in olja 2.2 do 2.5 zado-stuje za 100 km vožnje. Odličen SACHS motor od 2 1/4 HP obvlada vsako vzpetino. Posebno prikladen za slabe ceste.

VSAK KUPEC DOBI TOVARNISKO GARANCIJO

Generalno zastopstvo R. PRPIC, ZAGREB Vrhovčeva ulica 13.

Zahvala

Vsem, ki so nam izkazali svoje so-čutje in izrazili sožalje ob bridki izgubi nepozabnega

Franca Krainca

posest. in gostilničarja v Sp. Radvanju

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, č. sestram usmiljenkam, uradništvu splošne bolnišnice, požarnim brambam, pevskim zborom, godbi požarne brambre iz Paker, odgovornika za poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem darovalcem cvetja in vencev ter končno vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Radvanje, dne 20. aprila 1938.

Zaljubljeni ostali.

Hkratu pa so prihajali pred banke tisoč in tisoč radovednežev gledat te siromake, kakor da prihajajo gledat na smrt obsojene. Nešteti zakoniti lističi, ki so jih v naglici ustanovili to noč, da bi čimprej izrabili finančni škandal, so naznanjali strahotna odkritja, o katerih so vpili ne odgovorni prodajalci listov iz vseh pljuč: »Polom banke A.« »Samomur predsednika banke B.« »Tolpa roparjev na Calle Reconquista.«

Tudi najbolj urejena banka na svetu ne more vzdržati, kadar zmeda okuži vse vlagatelje. Neumno je upati, da bi vsi dobili svoj denar, če vsem hkratu pade v glavo, da ga dvignejo. Ni druge pomoči, kakor umakniti se in čakati, da se živci pomirijo.

Tudi vlada je položaj razumela takoj. Na seji, ki so jo sklicali v poznih nočnih urah, so sklenili, da bodo takoj izdali odlok, po katerem bodo vsi denarni zavodi zaprti štiri dni, do konca tedna.

Jutranji listi so novice razširili. Ko je občinstvo videlo, da so vrata ostala zaprta, ga je popadlo silno razočaranje. Veliko vlagatelj je odšlo, veliko jih je pa ostalo in kar upalo, da bodo nekaj je dobili. Popoldanski listi so objavili prepričevalen razglas predsednika republike, ki je državljanom dokazoval, kako neumna je ta zmeda, ki nima nobenega pravega razloga in da je nujno potrebno, da vsi dobijo staro hladnokrvnost.

Rogelio Adalid se je v klubu bahal, da je dobil drugo stavo, ker Južnoamerikanska banka naslednji dan ni odprla svojih vrat.

Toda nihče ga ni poslušal. Celo njegovi lahkotni prijateljski so z zoprnim občutkom prenašali njegovo blebetanje.

Naslednji teden so banke odprli. Premor je pomiril živce, toda dirka se je nadaljevala še dva ali tri dni.

Južnoamerikanska banka se je krepko branila. Dobila je nazaj vse vloge in ni nehala dati novih posojil.

Kremo za čevije
uporablja vsaka varčna in dobra gospodinja.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; tem-
tovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali
oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo tako pri
naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se ra-
čuna enokolonska, 3 mm visoka pelitna vrstica po
Din 254. Za pismene odgovore glede malih oglasov
treba priložiti znamko.

Službodobne

Denarni zavod

Ljubljani išče za ta-
kojnjski nastop praktikan-
ta z znanjem nemščine
in strojepljenja. Ponudbe s
prepisom pričeval in na-
vedbo referenc v upravo
»Slovenca« pod »Denarni
zavod« 6706.

Službe iščejo

Inženir

z dolgoletno prakso, za-
upna oseba, išče službo
kot knjigovodja, kontrol-
lor, hišni upravitelj pri
večjem stavbnem ali in-
dustrijskem podjetju. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Inženir« P 6786, (a)

Vajenci

Učenec

se sprejme v večjo trgo-
vino z mešanim blagom
na deželi. Pogoji: zdrav
in krepak, s primerno
šolsko izobrazbo. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
št. 6637.

Auto-motor

Avtomobil »Fiat«

zelo dobro ohranjen, pri-
pravljen za vožnje, po
zelo nizki ceni napredaj.
Ugoden nakup! — Vpra-
šati na Zrinjskega trgu
št. 9 — trgovina »Radio
Tschare«, Maribor, (f)

Ugoden nakup

manufakture za birmance-ke
pri Trpinu, Maribor, Vetrinjska 15

Obiščite pomladanski beograjski sejem

od 30. aprila do 9. maja 1938.

Največja jugoslovanska revija domače in svetovne proizvodnje.
Najpopolnejša razstava poslednjih tehničnih pridobitev v indu-
striji. Največja izbira.

Pojasnila daje Uprava beograjskega sejma — Sej-
mišče — Poštni predal 538 — Telef. 28-526, 28-8-2.

50% popusta na železnicah in ladjah.

Molitvenike vseh vrst • Rožne vence
Verižice in svetinje • Mirtine
venčke in šopke • Trakove
Sveče • Ročne torbice

za prvoobhajance in birmance

nudi najceneje trgovina

H. NIČMAN

LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 2 • Telef. 40-01

Prodamo

Svetovno znane
nemške znamke
»BRENABOR« dvokolesa
petkrat kromirana in od-
porno emažirana, s se-
slomljivim okvirjem dobite
po ugodnih obročnih od-
plačilih pri trdki
KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44.

6000 kg dobrega loja
toplenega, prodaja F. Sla-
mič, Ljubljana, (1)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli
v največji izbiri že od
Din 550.— naprej.

Nova trgovina
Ljubljana - Tyrseva cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

Novosti vseh oblačil
sport, kamgarn obleke,
perilo itd. — najceneje:
Presker, Ljubljana, (1)

Denar

Bančno kom.
zavod - Maribor
Aleksandrova cesta št. 40
kupi takoj in plača
najbolje

HRANILNE KNJIZICE
bank in hranilnic

VREDNOSTNE PAPIRJE
5% obveznice, bone ter
srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK
državne razr. loterije

Razno

Prevode

iz raznih evropskih jezi-
kov v naš jezik in obrat-
no izvršuje strokovnjak,
zapriseženi sodni tolmači.
Naročila na telefon 23-67.

Tudi Vaša
obleka
bo kakor
nova

ako jo pustite kemično
čistiti ali barvati v tovarni

JOS, REICH

Ljubljana
Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Čitajte in širite
»Slovenca«

Pohištvo

Gosposko sobo

jedilnico in spalnico v no-
vodobnem baročnem slogu,
kvalitetno delo, brezkonku-
renčno, poceni prodaja To-
varna Malenšek, Celovška
cesta 258. (8)

Posredstva

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napredaj
večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

Vnajem

Dentist na deželi

oddaja v najem svoj lokal
za 2-4 mesece. Ponudbe
v upravo »Slovenca« do
3. maja pod št. 6685. (n)

Modistovski salon

dobro vpeljan, zaradi bo-
lezni ugodno oddam. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
Maribor pod »Spretnost«
št. 748. (n)

Stanovanja

Petsobno stanovanje

komfortno, v villi, se išče
za 1. junij. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
št. 6636. (c)

Zahvala

Vsem, ki so ob težki, nenadomestljivi, prebriski izgubi
naše mame, sestre, tete in svakinje, gospe

Alojzije Gorjupove

sočustvovali z nami in nam izrazili svoje sožalje, poklonili
blagi pokojnici na grob toliko krasnega cvetja in vencev, jo
spremljali na njeni zadnji poti, naš iskreni: Bog plačaj!

Ljubljana, dne 29. aprila 1938.

Olga Goriupova
in ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti naznanjamo, da je danes zjutraj po
dolgi bolezni, previden s tolažili svete vere, umrl naš dobri
soprog, oče, sin, brat, svak in stric, gospod

FRANC OJSTRIŠ

tehnični ravnatelj tiskarne »Merkur« v pokoju

Pogreb bo v nedeljo, dne 1. maja ob pol treh popoldne
iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 29. aprila 1938.

Marija Ojstriš, soproga; Rajko in Oton, sinova;
Hermina por. Scheuer, pastorka — in ostalo sorodstvo.

JAVLJAM VSEM, KI SO POZNALI MOJO NESKONČNO LJUBLJENO, ZLATO
MAMO, GOSPO

ANO BRICELJ ROJ. KLEMENC

VDOVO PO MAG. NAMEŠCENCU IN HIŠNO POSESTNICO

DA ME JE DANES PO DALJSEM BOLEHANJU ZA VEDNO ZAPUSTILA.
POGREB NEPOZABNE POKOJNICE BO V NEDELJO, 1. MAJA OB ŠTIRIH
IZ HIŠE ŽALOSTI BOHORICEVA UL. 29 NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.
LJUBLJANA, DNE 29. APRILA 1938.

NEUTOLAŽLJIVA HČERKA ANICA

DOTRPEL JE DANES MOJ DOBRI MOŽ IN NAŠ NAJSKRBNJEŠI OČE, GOSPOD

IVAN HAUPTMAN

RUDNIŠKI URADNIK V POKOJU

V POSLEDNJI DOM GA POLOŽIMO V NEDELJO, DNE 1. MAJA OB 16. URI.
ZAGORJE OB SAVI, DNE 29. APRILA 1938.

ANA,
SOPROGA

ZAN, ALBERT,
SINOVA

MARIJA, PAVLA,
HČERKI